

Tsgħa ta lwa Pwal ña La Ruma

Ga zgwa Pwal

¹ I'i Pwal ta nzakway ka kwalva Yesu Kristi ta vindaftá na delewer na. Lazglafta ta hgaftá i'i ña nzakwa dā ka mnda ghunayni. Tsatsi ta zbaptá i'i ña dza'a dā mna Lfida Gwadani ña mnduha.

² Tsa Lfida Gwada ya ná, nda kda fitika tamafta Lazglafta ta imi ta sləməŋ ta ghəŋani tvə la anabi ghalya, ka vindaftá həŋ ta gwada ta ghəŋani ma deftera Lazglafta.

³ Ta ghəŋa zwanjani ya ka mnda səla yaga lu ma zivra mgham Dawuda tsa gwada ya. ⁴ Ma sli'agaptani ma mtaku, ka kliginjta Lazglafta ta ghəŋa nzakwani ka zwanjani nda mbrakwani ta tsa Yesu Kristi Mghama mu ya. Ka mutsaftá tsi ta inda mbrakwa Sulkum nda ghuḃa. ⁵ Nda ma Yesu Kristi zdiđiŋta Lazglafta ta huđi, ka nidifta ka mnda ghunay ña dza'a dā mna gwadani ña inda mndəra mnduha kavghakavgha, ña zlgħafta taŋ ka snata taŋ. Mantsa dza'a kəl həŋ ka vlarjta glaku ta Yesu Kristi. ⁶ Kaghuni guli ná, tekw kuni mataba tsa mnduha ya, kabga hagafhaga Yesu Kristi ta kaghuni ña nzakway ka ñani.

⁷ Inda kaghuni ta nzakway ma luwa Ruma, dṽudṽa Lazglafta ta kaghuni, ka hgaftá tsi ta kaghuni ña nzakway ka ñani. Ka nza zđakatahuda Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta ghəŋa ghuni.

Mamay Pwal ta nghanagħatá gwal zlgħay nda ñuduf ma luwa Ruma

⁸ Karaku ná, ta rfanagħarfa yu ta Lazglafta dā nda ma Yesu Kristi ta ghəŋa kaghuni demdem, kabga ta kulay lu

ta zlgħay nda ɲuɖufa ghuni ma inda vli ta ghəŋa hadik. ⁹ Nda sna Lazglafta ya ta maganata yu ta slna nda ɲuɖufa ɗa turtuk ma mnay ɗa ta Lfida Gwada ta ghəŋa Zwanani, ta skwi dza'a yu mnay. Nda sna kazlay: Ma inda fitika ndəbay ɗa ta dzvu ná, ta kulay yu ta kaghuni kə'a. ¹⁰ Inda fitik yu ta maga du'a da Lazglafta ɲa gi vlihatani ta tvi ka ta kumay tsi ɲa bhadaghata ɗa da kaghuni sizlay, ¹¹ kabga ta mamay yu katakata ta nghanɗá kaghuni. Ta kumay yu ta dguvusta mu ta skwi ya vliha Sulkum ɲa sgaghunaghatá mbraku ta tva Lazglafta. ¹² Skwi ta ndanu yu ná, ta kumay yu ta vluvusta mu ta mbraku, ta vlaghunatá i'i ta mbraku nda ɲa ɗa ma zlgħay nda ɲuɖuf, ta vlihatá kaghuni ta mbraku nda ɲa ghuni ma zlgħay nda ɲuɖuf.

¹³ Zwanama ɗa, ta kumay yu ta sɲaɲta ghuni kazlay: Nda kɗa fitika ɗa ta zba bhadaghata da kaghuni kə'a, ama kulam gita ta mutsaf a yu ta fitik wa. Ta kumay yu ta bhadaghata ɗa ɲa maga slna mataba ghuni, ya dza'a kla kaghuni ta kəma ta kəma manda ya ta magə yu mataba sanlaha ma mnduha ta sana hadikha ya. ¹⁴ Dguvta ghəŋa ɗa ka mnanata ɗa ta Lfida Gwada ta inda mnduha, ɲa la Grek, ɲa gwal nda hida nda ya ɲa gwal kul hidaku tani. ɲa gwal nda guna sləməŋa taŋ nda ya ɲa gwal kul gunaku sləməŋa taŋ tani. ¹⁵ Tsaya tama ta kəl yu ka kuma bhadaghata ɗa da kaghuni ta nzakway ma luwa Ruma guli ɲa mnaghunatá Lfida Gwada.

Mbrakwa Lfida Gwada

¹⁶ Ksa a hula ta i'i ka mna Lfida Gwada ɲa mnduha wa. Tsa Lfida Gwada ya ná, mamu mbrakwa Lazglafta mida ɲa mba inda mndu ta zlgħafta. ɲa zlafta nda la Yahuda karaku, tahula tsa ɲa kɗay nda la Grek. ¹⁷ Tsa Lfida Gwada ya ta maray kinawu ká Lazglafta ta nanaftá mnduha ka gwal tɗukwa tawa irani zlgħafər həŋ. Had sana tvi wu,

ta ghəŋa tsa zlgħay nda ŋuɖuf ya kweŋkweŋ. Nda nza manda ya nda vinda ma deftera kazlay: Mndu ta zlgħafta Lazglafta ná, tsaya mndu tɖukwa tawa ira Lazglafta, tsa mndu ya guli dza'a nzata nda hafu* kə'a.

Gwal dmaku mnduha ta ghəŋa hadik demdem

¹⁸ Daga ta luwa ta margamata Lazglafta kazlay: Nda basa ŋuɖufani ta ghəŋa inda dmakuha ta magə mnduha, nda kwala taŋ kul had' ta vla glaku ŋani kə'a. Dza'a tsanaghatsa ta guma ta həŋ, kabga ghwadaka skwi ya ta magə həŋ ná, ta hawuha ta kahwathwata. ¹⁹ Skwi má ŋa snarŋta ta ghəŋa Lazglafta ná, difaghu a wu, dəday ta dabi nzakwani, kabga maranarŋmara Lazglafta ta həŋ. ²⁰ Nzakwa Lazglafta kaghəŋani nda mbrakwani ya ŋa kɖekedzeŋ ná, skwi ya kul lavinŋta lu ta nghanŋta ya. Ama daga ka yawu zrafta ghəŋa hadik, lavinŋlava lu ta nghanŋta nda ta tva skwiha ya maga tsi. Ta had' mndu nda pslaftawi da tsi wa. ²¹ Arŋ mndani, nda sna mnduha kazlay: Mamu Lazglafta kə'a kulam nda tsa, had' həŋ ta vla glaku ŋani wu, had' həŋ ta rfanaghata guli wa. Katək ná, zwaduta zwadu həŋ ma ndanu. Ka nzamtá həŋ ma grusl, sna a həŋ ta skwi tɖukwa wa. ²² Gwal nda hida arŋni ka hahəŋ ta gray, tsaw ka rgha həŋ. ²³ Má ŋa tsəlbay taŋ ta tsəlbə ka vla glaku ŋa Lazglafta ya ta nzaku nda hafu ŋa kɖekedzeŋ ya ná, ka laghu həŋ da tsəlbə ŋa skwa wuyay tsaf lu manda mndu kul had' hafu mida. Sanlaha ma tsa skwa wuyay ya ná, manda tsatá zarak həŋ, manda nimtak fwad səla mista taŋ tsatá sanlaha, manda tsatá nahadik sanlaha.

²⁴ Tsaya kəl Lazglafta ka zlinŋta mnduha ŋa maga skwi ya kumarŋ maya taŋ. Mantsa tama ka magə həŋ ta skwa hula nda vgha taŋ mataba taŋ. ²⁵ Ka zlinŋta həŋ ta kahwathwata Lazglafta ka laghwi sna tsakalawi. Ka laghwi həŋ da

* 1:17 Ngha ta Habakuk 2:4.

tsəlbú ɲa skwiha ya tsatsaf Lazglafta, ka maga slna ɲa taɲ, ka kwalaghutá tsəlbú ɲa Lazglafta ta tsatsaftá inda skwi. Tsatsi ya raɲ zləzlvay ɲa kdekedzeɲ. Amin.

²⁶ Tsaya kəl Lazglafta ka zliɲtá həɲ ɲa maga skwa hula. Zlaɲzla mi'aha ta guya vgha nda zgwana, ka laghwi da guya vgha nda mi'aha manda hahəɲ, skwi ya kul raku magay kadzeɲkadzeɲ. ²⁷ Manda tsaya zgwana guli, zlaɲzla həɲ ta guya vgha nda mi'aha, ka kakə hara'uwa sani nda sani ta həɲ, ka laghwi həɲ guya vgha zgun nda zgun, skwi ya kul raku magay kadzeɲkadzeɲ. Ka tɔfanaktá həɲ ta ghəɲa taɲ ta guma ya prək nda ghwadaka skwi ya maga həɲ.

²⁸ Manda va ya kwalaghu həɲ ta snanatá Lazglafta ya, ka zliɲtá Lazglafta guli ta həɲ mista tsa ghwadaka ndana taɲ ya. Ka magə həɲ ta skwi kul raku. ²⁹ Ndəghundəgha ghwadaka skwiha kavghakavgha ta magə həɲ: Ta ɲaslu həɲ, ta tsagana həɲ, ta sidi həɲ, ta draku həɲ, ta psla mndu həɲ, ta zlərdəwi həɲ, ta tsaghutá mndu həɲ, ka matsaɲwaslay həɲ, ta tsa mndəra mndu həɲ, ³⁰ ta vza rutsak həɲ ta mndu, ghuma Lazglafta həɲ, ta ghazeɲzeɲ həɲ, ta gla ghəɲ həɲ, ta ghərbaku həɲ. Me' ka həɲ ta dzatá vgha ɲa maga ghwadaka skwi. Sna a həɲ ta gwada da dadaha taɲ wa. ³¹ Had' ghəɲ da həɲ wu, maga a həɲ ta skwi ta mnata həɲ wu, d'va a həɲ ta mndu wu, tawa a həɲ ta hidahida ta mndu wa. ³² Mataba tsa guli ná, ta nda sna həɲ kazlay: Inda gwal ta nzakwa mndərga tsa nzakuha ya ná, mtaku skwi ta raɲtá həɲ kə'a. Magay ta magə həɲ ta tsa skwiha ya kweɲkweɲ yeya a wu, ta ghubay həɲ ta gwal ta maga tsa skwiha ya guli.

2

Guma Lazglafta

¹ Kagha mndu ya ta nzakway ta tha mndu, dər wa ka, had ka nda psłaftawi badu guma wu, kabga ma tsa tsay ta tsə kagha ta guma ta sanlaha ya ná, ta tsə ta ghəŋa gha ka. Tsa kagha ta tsanaghatá guma ta mndu ya ná, ta magay kagha ta va tsa skwiha ya. ² Nda sna amu kazlay: Ta tvani tsanaghata Lazglafta ta guma ta ghəŋa gwal ta maga skwiha mantša ya kə'a. ³ Kagha mndu ya ta tsanaghatá guma ta ghəŋa gwal ta maga skwiha mantšaya, wya ta magaymagay kagha kay guli. Ta grə ka ná, dza'a ndapnda ka ma guma Lazglafta rki na? ⁴ Lazglafta ná, dagala zdaku da tsi, dagala ksa ŋuduf da tsi, ghudza a nda ghudza ta skwi wa. Ta gagə nda gaga kagha tama rki? Ari sna a wa kagha kazlay: Tsa zdakwa Lazglafta ya ta tiŋwa kagha ŋa mbədanaftha gha ta nzakwa gha kə'a ka na? ⁵ Ma tsa təŋatá ghəŋa gha ya, ka kwalaghutá ka ta mbədanafthá nzakwa gha ya ná, guma basatá ŋudufa Lazglafta ta tđanakta ka ta ghəŋa gha. Dza'a ksafksa guma ta kagha, badu basaftha Lazglafta ta ŋuduf ta ghəŋa mnduha, ŋa tsanaghatani ta guma nda tvani ta inda mndu. ⁶ «Ŋa vlatani ta nisəla inda mndu tađta slani maga* tsi.» ⁷ Ŋa gwal ta gdata ta maga skwiha đinadina ŋa mutša glaku nda sgit, nda hafu ŋa kdekedzeŋ ya, dza'a vlatvla Lazglafta ta nzaku nda hafu ŋa kdekedzeŋ ta həŋ. ⁸ Ŋa gwal ta ga sidi nda Lazglafta, ka kwalaghutá sna kahwathwata ka laghwi da maga ghwadaka skwiha ya ná, dza'a ghuzlanəghuzla Lazglafta tiri ta həŋ. ⁹ Inda mndu ta maga ghwadaka skwi, dza'a ghuzlanəghuzla Lazglafta tiri. Ŋa zrafta ta la Yahuda karaku, ka da sagha ta la Grek. ¹⁰ Ama ŋa gwal ta maga skwiha đinadina ya, dza'a vlatvla Lazglafta ta glaku nda sgit nda zdaku ta həŋ. Ŋa zrafta ta la Yahuda karaku, kada sagha ta la Grek guli. ¹¹ Mantša ya ná, had Lazglafta

* 2:6 Ngha ta Zabura 62:13, nda Mahdihi 24:12.

ta gala mndu wa.

¹²Inda gwal ta maga dmaku kul haɗ zlahu Musa da hɛɲ, dza'a rwaku hɛɲ dɛr má haɗ tsa zlahu ya da hɛɲ. Inda gwal ta maga dmaku, mamu tsa zlahu ya da hɛɲ guli, nda tsa zlahu ya dza'a tsanaghata lu ta guma ta hɛɲ. ¹³Gwal ta snatá tsa zlahu Musa ya a gwal ta nzakway tɗukwa da Lazglafta wu, ama gwal ta nzakway ta ksa slna manda ya kumə tsa zlahu ya gwal ta nzakway tɗukwa da Lazglafta. ¹⁴Gwal kul nzakway ka la Yahuda ná, sna a hɛɲ ta zlahu Musa wu, tsaw baɗu sani, ta magay hɛɲ ta skwi manda ya ta kumə tsa zlahu ya. Haɗ zlahu da hɛɲ wu, vɛrɗa hahɛɲ ta nzakway ka tsa zlahu ya. ¹⁵Tsaya tama ná, slna taɲ ta maraɲta kazlay: Tsa skwi ta kumə zlahu ta magay lu ya ná, nda vinda ma ɲuɗufa taɲ guli manda tsaya ɲa taɲ. Ta ndanay hɛɲ baɗu masani kazlay: Skwi ɗina maga yu, skwi ɗina a maga yu wu kə'a. ¹⁶Tsaya tama, mandana Lfida Gwada ta mnə yu na, manda tsaya dza'a nzakwa tsi baɗu dza'a ghunagata Lazglafta ta Yesu Kristi ɲa tsanaghatá guma ta ghɛɲa inda skwi nda ɗifa ma ɲuɗufa mnduha ya.

Kwalaghuta la Yahuda ta snatá zlahu

¹⁷Kagha ta mnay kazlay: La Yahuda i'i kə'a ta dihaftá vgha ta zlahu Musa, ta ghərbaku ta Lazglafta, ¹⁸nda sna yu ta skwi ta kumə Lazglafta ka ka, nda sna yu ta skwi ɗina ma snarɲta ɗa ta zlahu Musa ka ka, ¹⁹nda fa ghɛɲa gha kazlay: Prək i'i ka dzugwa gwal nda ghulpa kə'a. Tsuwadaka gwal ma grusl yu ka ka ta ndanay, ²⁰mnda tagha skwi ɲa gwal kul snarɲtá skwi yu ka ka, mnda taghanaftá skwi ta zwani yu, kabga taghadif tagha Zlahu Musa ta inda skwi nda kahwathwata tani ka ka. ²¹Mantsa nzakwani, ta tagha skwi yu ɲa sanlaha ka ka, tagha a ka ɲa ghɛɲa gha rki? Ɗina a ghali wu ka kagha ta mnay, tata ghali kagha kay guli. ²²Ɗina a hliri wu ka kagha ta mnay, tata hliri kagha

kay guli. Husihahusa skwa wuyay ka ka, tata ghalay kagha ta skwi ma hōga skwa wuyay. ²³ Ta ghōrbaku kagha ta nzakwa zlahā Musa mamu da kagha, ta maga a kagha ta tsa skwi ta kumō zlahu ya kay guli wa. Razanaf a ka ta Lazglafta nda tsa ra? ²⁴ Tsaya kəl lu ka vindafta ma deftera Lazglafta kazlay: Ta gwada ta kaghuni ta kəl gwal kul nzakway ka la Yahuda ka raza Lazglafta kə'a†.

²⁵ Mantsa nzakwani, ka ta magay kuni ta skwi ta kumō zlahu katsi, ta tvani tsa tsatá fafada ghuni ya. Ala ka si nda tsa fafada gha, ta maga a ka ta skwi ta kumō zlahu wu katsi, nda nza ka manda mndu kul tsaku fafadani. ²⁶ Lagha mndu kul tsaku fafadani ka maga skwi ta kumō zlahā Lazglafta ní, had Lazglafta dza'a ngha tsa mndu ya manda mndu nda tsa fafadani ra? ²⁷ Ya wya tsa mndu ya ná, had lu ta tsa fafad ma nzakwa mndōra tarj wu, ama ta magay ta skwi ta kumō zlahu. Had tsa mndu ya dza'a tsaghaghatá guma ta kagha mndu ta kwalaghutá maga skwi ta kumō zlahu ya ra? Ta wya kay guli, mamu vindaftá zlahā Musa da kagha, nda tsa fafada gha guli. ²⁸ Vōrda mnda la Yahuda ná, tsa ta nghaku tsakwam ya a wa. Vōrda tsatá fafad guli ná, tsa tsa lu ta nghaku mividani ya a wa. ²⁹ Vōrda mnda la Yahuda ná, ma ḡuduf nzakwani. Vōrda tsatá fafad guli ná, ma ḡuduf. Skwi ta vlata Sulkum ná, zlahu ya vindaft lu nda vinda a wa. Vōrda mnda la Yahuda ná, da Lazglafta ta mutsa tsatsi ta ghubaku, da mndu a wa.

3

Had mndu ta nzakway tdukwa wa

¹ Ndaw malaghuta la Yahuda ka lamndu? Nu hayhaya tsatá fafad na? ² Ndada a nzakwani ta nghadapta lu ta nghaynghay wu, kabga tiḡel ḡa tarj vlagata Lazglafta

† 2:24 Ngha ta Izekiyel 36:20, Isaya 52:5.

ta gwadani. ³ Ka si kwalaghukwala sanlaha ma həŋ ta zlgħafta ná, dza'a pyafpya tsa slna palamapalama taŋ ya ta nzakwa Lazglafta ka ŋərma ra? ⁴ Pyaf a wu! Dər má ta tsakalawi inda mnduha ná, kahwathwata ŋa Lazglafta ta mnay, manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

«kagħa Lazglafta,

ka gwadagwada ka ta gwada ná, nda sna lu kazlay:

tdúkwa tsa gwada għa ya kə'a.

Dər má tsafha lu ta rutsak ta kagħa,

fləwəd dza'a saba ka ma gumani.»*

⁵ Ka si tsa ghwadaka skwi ta magə amu ya dza'a maraŋtá nzakwa Lazglafta tdúkwa katsi ná, nu ka mu dza'a mnay tama? Dza'a mnay mu kazlay: Tudúkwa a Lazglafta wu kə'a tsamagħar tsi ta guma rki? Ma tsa vli ya ná, manda va ya gwadə lamndu gwadata yu ta tsa gwada ya. ⁶ Mantsa a wu! Ka tdúkwa a Lazglafta wu katsi ná, wa kə'a dza'a tsa guma ta ghəŋa mnduha na?

⁷ Ka si tsa tsakalawa da ya ta malagħutá kligiŋta kahwathwata Lazglafta, ka nzaku tsi ŋa vlaŋtá glaku katsi, kabgawu dza'a kəl lu ka tsadighatá guma kazlay: Mnda dmaku ka kə'a tama? ⁸ Ka si mantsa ya tsi ní, nu kwal lu kul mnay kazlay: Magama dmaku kada saba skwi dina kə'a? Nu kul magə lu manda ya ta tsarŋavata sanlaha ta gwada kazlay: Mantsa ya ta mna həŋ kə'a nda aŋni ya na? Nda ra ka tsanaghata Lazglafta ta guma ta tsa mnduha ya.

Gaga inda mnduha ta dmaku

⁹ Kinawu nzakwani tama! Malagħumala amu la Yahuda ka hamata gwal kul nzakway ka la Yahuda rki? Malagħumala a amu wa. Ka yu mnata kay ná, nda la Yahuda tani, nda la Grek tani, hahəŋ demdem nzanaghanza dmaku ta

* 3:4 Ngha ta Zabura 51:6.

həŋ. ¹⁰ Nda nza manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

«had mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta wu, dər turtuk had wa.

¹¹ Had mndu nda sna ta skwi wu, had ya ta psa Lazglafta wa.

¹² Inda taŋ mbədanambəda həŋ ta hul ta Lazglafta, nda zada həŋ demdem. Had ya dər turtuk ta maga skwi dīna wu, dər turtuk had wa.

¹³ Wa taŋ ná, manda gunatá kulu nzakwani.

Nda ghanika taŋ ta nana həŋ ta mnduha.

Ghwana mupuhwa ma huta ta wa taŋ.

¹⁴ Dagala ksi'i nda ŋaslu ma wa taŋ.

¹⁵ Nda tsəra səla taŋ ŋa dza'a dzata mndu.

¹⁶ Inda tvi labə hahəŋ ná, nda hwanzaḅa inda vli, ta wahu inda mnduha.

¹⁷ Sna a həŋ ta tva zdaku wa.

¹⁸ Had zləŋa Lazglafta† da həŋ dekdek wa.»

¹⁹ Aŋ mndani, nda sna amu ka kazlay: Inda skwi ta gwadə zlahu ná, ŋa gwal vla Lazglafta ta tsa zlahu ya ŋa taŋ ta gwada tsi kə'a. Tsaya tama ná, had mndu nda psleftawi ta kəma Lazglafta wu, kada sənḡta inda mndu kazlay: Gaga həŋ ta dmaku ta kəmani kə'a. ²⁰ Tsaya tama, had mndu dza'a nzakway ka mndu tdukwa ta kəma Lazglafta ta ghəŋa vəl magatani ta skwi ta kumə zlahu wa. Zlahu ná, nda nza ŋa snanamtá mnduha kazlay: Gaga kuni ta dmaku kə'a.

*Zlghay nda ju*duf ta nanaftá mndu ka mndu tdukwa

²¹ Ndana tama, maranaŋmara Lazglafta ta tvi ta mnduha dza'a kəl həŋ ka nzakway ka tdukwa mnduha ta

† 3:18 Ngha ta Zabura 14:1-3 nda 53:2-4 nda 5:10 nda 140:4 nda 10:7 nda Isaya 59:8 nda Zabura 36 2.

kəmani. Tsa nzaku tdukwa ya ná, nda ma zlahu a ta nzakwa lu wa. Mnaɲmna zlahu Musa nda la anabi guli ta gwaɗa ta ghəɲani. ²² Tsaya tvi dza'a kəl Lazglafta ka nanaftá mnduha ka gwal tdukwa ta kəmani ya nda nza nda ma zlghafta dər wa ta Yesu Kristi. Haɗ ya galap Lazglafta, dər la Yahuda dər gwal kul nzakway ka la Yahuda wa. ²³ Inda taɲ gaga həɲ ta dmaku traptra həɲ ma snaɲtá sgita Lazglafta. ²⁴ Ka zdanaɲta Lazglafta ta hudi ta həɲ ka mbalay, ka nanaftá həɲ ka gwal tdukwa ta kəmani nda ma Yesu Kristi ta pligintá həɲ ma dmaku. ²⁵ Tsa Yesu Kristi ya vla Lazglafta ɲa mtutani ta ghəɲa inda mnduha ka planatá dmakwa taɲ nda usani nda ma zlghafta taɲ ta Yesu Kristi ɲa maraɲta kazlay: Tudukwa tsatsi kə'a. Tsa dmaku si ta magə mnduha ghalya ya ná, ka nzata Lazglafta manda skwi kul nghanɲa, ²⁶ ksana ksa ta ɲudufani. Manda va tsaya ta mara Lazglafta ndana guli kazlay: Tudukwa tsatsi kə'a. Tsatsi, tdukwa tsatsi. Ta kumay guli ta nanafta ka gwal tdukwa ta gwal ta zlghaftá Yesu.

²⁷ Ka si mantsa tsi tama ní, ta mamu skwa ghuba ghəɲ nda tsa tama rki? Haɗ wa. Kabgawu? Kabga zlghay nda ɲuduf ɲəma skwi, snanata skwi ta kumə zlahu a wa. ²⁸ Nda sna amu kazlay: Nda ma zlghay nda ɲuduf mutsafta mnduha ta nzata ka gwal tdukwa ta kəma Lazglafta kə'a, nda ma snatá skwi ta kumə zlahu a wa. ²⁹ Lazglafta ná, ɲa la Yahuda nda ghəɲa taɲ ra? Lazglafta gwal kul nzakway ka la Yahuda a guli ra? Mantsa nzakwani, Lazglafta gwal kul nzakway ka la Yahuda ya guli, ³⁰ kabga turtuktuk Lazglafta. Tsatsi dza'a nanafta ka gwal tdukwa ta gwal nda tsa fafaɗa taɲ nda ma zlghay nda ɲudufa taɲ. Tsatsi dza'a nanafta ka gwal tdukwa ta gwal kul nzakway ka la Yahuda nda ma zlghay nda ɲudufa taɲ guli. ³¹ Ma tsa zlghafta zlghaf mu ya tama guli ná, hərdiɲhərɗa mu ta zlahu ra? Hərdiɲ amu wu, katək ná, ɲlanafta ɲlanaf mu ta zlahu.

4

Grafta nda nzakwa Abraham

¹ Ndana tama, nu dza'a mu mnay taghəŋa Abraham ta nzakway ka dzidza mu? Nahgani mutsaf tsi ma nzakwani?

² Ka si má ma slnani maga tsi mutsafta Abraham ta nzakway ka mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta katsi ná, ma ranra ghubayni ta ghəŋani, ama ta wa ira Lazglafta a tama wa. ³ Waka deftera Lazglafta ta mnay na? Ka lu ta mnay ma deftera Lazglafta na: «Zlghafzlgħa Abraham ta Lazglafta, tsaya* kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tdukwa ta wa irani» kə'a.

⁴ Ka magamaga mndu ta slna ná, ta planapla lu ta nisəlani. Tsa skwi plana lu ya ná, mbəhay a mbəha lu wu, skwi ta ranra ya. ⁵ Ama ka lagħa mndu ka zlghaftá Lazglafta nda ŋudufani klaf a ta ghəŋani ka mndu tdukwa ta kəma Lazglafta ta ghəŋa tsa slnani ta magə tsi ya wu katsi, dza'a klafkla Lazglafta ta tsa mndu ya ka mndu tdukwa ta wa irani. Mndərga tsa mndu ya guli ná, nda sna kazlay: Mamu tvi dza'a kəl Lazglafta ka nanaftá gwal dmaku ka gwal tdukwa ta wa irani kə'a. ⁶ Manda va tsaya ka mgham Dawuda guli ta fay ma lahani ta ghəŋa gwal ya klaf Lazglafta ka gwal tdukwa ta wa irani dər má maga a həŋ ta skwi dīna. Tsa mnduha ya ná, mamu rfu da həŋ, kə'a.

⁷ «Rfu da gwal plana Lazglafta ta dmakuha taŋ, ga həŋ. Rfu da gwal hərđiŋ Lazglafta ta dmakuha taŋ

⁸ Rfu da mndu kul hađ Mgham Lazglafta ta mbəda dmakwani†.»

⁹ Tsa rfu mnə mgham Dawuda ya ná, ta ghəŋa gwal nda datsa fafađa taŋ re, ari nda gwal kul datsaku fafađa taŋ guli a na? Ka mu kay na: «Zlghafzlgħa Abraham ta

* 4:3 Ngha ta Zlrafta 15:6. † 4:8 Ngha ta Zabura 32:1-2.

Lazglafta kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tdukwa ta wa irani, ka mu.» ¹⁰ Yawu mutsafta Abraham ta nzakway ka mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta na? Daga ta kul tsaku fafadani re, ari tahula tsanatá fafad a na? Daga ta kul tsaku fafadani. ¹¹ Ma fitika nzakwani ta kul tsaku fafadani, ka klaftá Lazglafta ka mndu tdukwa ta wa irani, kabga vəl zlglaftani. Tahula tsa ka tsatá tsi ta fafad. Ka nzaku tsa tsatá fafadani ya, ka ɲizla maraɲtá nzakwani tdukwa ta wa ira Lazglafta. Abraham ná, dani ma inda gwal kul tsaku fafadani ya, ama ka zlglaftá həɲ ta Lazglafta, ka klaftá Lazglafta ta həɲ ka gwal tdukwa ta wa irani, manda ɲa Abraham ya. ¹² Nda nza ka dani ma gwal nda tsa fafada taɲ guli, ka ksafksa həɲ ta sada zlglafta nda ɲudufa da mu Abraham ta zlglaftá Lazglafta daga ta kul tsaku fafadani ya.

Tanafta Lazglafta ta imi ta sləməɲ ta gwal ta zlglafta

¹³ Tanafta Lazglafta ta imi ta sləməɲ ta Abraham nda zivrani tani kazlay: Dza'a vlaghavla yu ta ghəɲa hadik[‡] kə'a. Tanaf a Lazglafta ta imi ta sləməɲ kabga vəl magayni ta skwi ta kumə zlahu wu, ama kabga vəl klafta Lazglafta ka mndu tdukwa ma zlglaftani. ¹⁴ Ka si gwal ta maga skwi ta kumə zlahu dza'a mutsa tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləməɲ ta mndu ya katsi ná, bətbət tsa zlglafta zlglafta lu ya, had hayhaya tsa skwi tanaf tsi ta imi ta sləməɲ ta mndu ya nda tsa tama wa. ¹⁵ Zlahu ná, ta klakkla ta basa ɲudufa Lazglafta, ama ka had zlahu wu katsi, had sana skwi ɲa ɓlanapta wa.

¹⁶ Tsaya tama ná, ma zlglafta nda ɲuduf kəl Lazglafta ka vlatá tsa skwi tanaf tsi ta imi ta sləməɲ ta mndu ya. Ka mbalay vlata tsi guli. Nda nza tsa skwi taf tsi ta imi ta sləməɲ ya ɲa inda zivra Abraham. Nza a ka ɲa gwal ta

[‡] 4:13 Ngha ta Zrafta 12:2-3, 17:4-6, 22:15-18.

sna skwi ta kumə zlahu kwenkwenj wu. Nda nza guli ka ɲa inda gwal ta zlgħafta nda ɲuduf manda ɲa Abraham ta nzakway ka Da mu demdem ya. ¹⁷ Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Fafa yu ta kagha ka dani ma inda mndəra mndu[§] kə'a. Nda nza Abraham ka Da mu da Lazglafta ya zlgħaf tsi nda ɲuduf. Tsa Lazglafta ya ta vranamtá hafu ma gwal nda rwa. Tsatsi nda mbrakwa hgagaptá skwi kul had ɲa nzakwani mamu. ¹⁸ Fəglaf a lu ta ghəj sizlay wu, tsaw mataba tsaya ná, nda fa ghəjə Abraham, zlgħafzlgħa ta Lazglafta kəl tsi ka nzata ka dani ma inda mndəra mnduha*, manda ya mnana Lazglafta kazlay: Dza'a nda ndəgha zivra gha kə'a ya. ¹⁹ Ta mnanatá Lazglafta ta tsa gwada ya ta Abraham ná, ta ghwanj a imani ka hda dərmək wa. Nda sna guli kazlay: Nda ghada halata i'i kə'a. Guli ná, lula fitika yay markwa tanj ta nzakway ka Sara ta zwanj. ²⁰ Dganj a ta ghəj dekdek ta ghəjə skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən wu. Katək ná, zlgħay nda ɲudufani ta vlatá mbraku, ka zləzlvu tsi ta Lazglafta. ²¹ Grafgra guli kazlay: Tsa skwi tidif Lazglafta ta imi ta sləmən ya ná, mamu nda mbraku ɲa magata guli kə'a. ²² Tsaya tama kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tdukwa† tawa irani. ²³ Ka klafkla Lazglafta ka mndu tdukwa ta wa irani ka deftera Lazglafta mnata ya ná, ta ghəjə Abraham ndaghəjəni a nzakwa tsa gwada ya wu, ²⁴ nda nza guli ta ghəjə amu, ka zlgħafzlgħa mu ta Lazglafta ta sli'aganaptá mgħama mu Yesu ma mtaku ya. Dza'a klafkla ta amu guli ka gwal tdukwa ta wa irani. ²⁵ Lazglafta ta vlatá tsa Yesu ya ma dzva mnduha ɲa dzata ta ghəjə dmakwa mu. Ka sli'aganaptá tsi guli ma mtaku ɲa nzakwa mu ka gwal tdukwa ta wa irani.

§ 4:17 Zlrafta 17:5. * 4:18 Zlrafta 15:5. † 4:22 Ngha ta Zlrafta 15:6.

5

Slərɓaptá ta zughu nda Lazglafta

¹ Ndana tama, nda nza mu ka gwal tɗukwa ta wa ira Lazglafta ma zlglafta mu nda ɗuduf. Mamu zɗaku mataba mu nda tsi nda ma Mghama mu Yesu Kristi. ² Nda ma tsa Yesu Kristi ya mutsafta mu ta zɗakatahuda Lazglafta nda ma zlglafta mu nda ɗuduf. Ta tsa zɗakatahudi ya sladafta amu ka rfu, kabga nda fa ghəɲa mu ta gwata Lazglafta nda amu ma glakwani. ³ Ta ghəɲa tsaya guli ná, ta rfu mu nda ghuya ɗaɲwa ta ghuyə mu, kabga nda sna amu kazlay: Ta taghay ghuya ɗaɲwa ta ksa ɗuduf kə'a. ⁴ Ksa ɗuduf ta klaktá ghubasaptá ghuya ɗaɲwa. Tsa ghubasaptá ghuya ɗaɲwa ya guli ta klaktá faftá ghəɲ ta Lazglafta. ⁵ Ka faffa mu ta ghəɲ ta Lazglafta ná, nzata a ka bətbət wu, kabga maramaɲmara Lazglafta ma ɗudufa mu kə'a ɗvutá amu nda ma Sulkumani ya vlama tsi.

⁶ Mantsa nzakwani, ta ma fitika nzakwa mu kul had mbrakwa mu ná, ka saha Yesu Kristi mtuta ta ghəɲa gwal dmaku ma fitik ya kumaɲ Lazglafta. ⁷ Nda bla ka fata mndu ta ghəɲani ɲa mtuta ta ghəɲa mndu ta nzakway tɗukwa. Ka waya ka skwi ba dza'a laviɲlava ta fata ghəɲani ɲa mtuta ta ghəɲa mndu ta maga skwi ya dina. ⁸ Ka Lazglafta maramaɲtá ɗvutani ta amu na: Ta ma fitika nzakwa mu ta ma dmaku ta saha Yesu Kristi mtuta ta ghəɲa amu. ⁹ Ma tsa mtuta mtu Yesu Kristi ta ghəɲa amu ya, ka klaftá Lazglafta ta amu ka gwal tɗukwa ta wa irani. Mantsa tama ná, nda fa ghəɲa amu kazlay: Dza'a mbamafmba Yesu Kristi ma basa ɗudufa Lazglafta kə'a. ¹⁰ Ma fitika nzakwa mu ka ghuma Lazglafta ná, ka slərɓaptá tsi ta zughu mataba mu nda tsi nda ma mtuta mtu zwaɲani. Mantsa tama guli ná, ya nda slərɓa zughu mataba mu nda tsi ya, nda fa ghəɲa mu guli kazlay: Dza'a mbamafmba nda ma hafa zwaɲani kə'a. ¹¹ Tsaya

kwenkwenj yeya a wu, ta ghərbaku mu ta Lazglafta nda ma Yesu Kristi ta slərbaptá zughu ndanana mataba mu nda Lazglafta ya.

Gwada ta ghəŋja i Adamu nda Kristi

¹² Samsa dmaku da ghəŋja hadik nda ma mndu turtuk ta nzakway ka Adamu. Ka klaktá dmaku ta mtaku, kəl mtaku ka lanaghatá inda mndu, kabga gaga inda mndu ta dmaku. ¹³ Ma kdaku Lazglafta ka vlanťá zlahu ta Musa ná, mamu dmaku ma ghəŋja hadik. Ma fitika nzakwani ta kul had' zlahu ná, had' lu ta kulaftá dmaku wa. ¹⁴ Kulam nda tsa, daga ta Adamu ka sagha ta Musa ná, ta ga mghamani mtaku ta ghəŋja mndu, nduk ta ghəŋja gwal kul gatá dmaku manda ŋa Adamu.

Adamu ná, ta grə nda tsa mndu dza'a sagha nda sa ya lu. ¹⁵ Nda dga katakata na nzakwa mbalay vla Lazglafta nda nzakwa Adamu. Mantsa nzakwani, ta ghəŋja dmakwa mndu turtuk ta nzakway ka Adamu ná, dagala mnduha ta rwuta. Ama malaghumala tsa mbalaya Lazglafta ta vlata ya. Tsa mbalayani vla tsi nda ma mndu turtuk ta nzakway ka Yesu Kristi ya ná, klanakkla ta zdaku ta ndəghata mnduha katakata guli. ¹⁶ Tsa mbalay vla Lazglafta ya ná, skwi dina ŋani ta magata ka ŋa tsa mndu turtuk ta gatá dmaku ya. Manda gatá tsa mndu turtuk ya ta dmaku ná, ka ksutá guma Lazglafta ta inda mnda səla. Ama tahula vlanťa Lazglafta ta zdakatahudani ta mnduha dər má dagala dmaku maga həŋ mndani, ka klaftá tsi ta həŋ ka gwal tdukwa ta wa irani. ¹⁷ Nda ma dmaku ga mndu turtuk lanaghata mtaku ta inda mndu. Ama nda ma mndu turtuk ta nzakway ka Yesu Kristi mutsafta mnduha ta zdakatahudi katakata da Lazglafta. Ka mbalay vlanťa tsi ta tsa zdakatahudani ya ta həŋ, ka klaftá tsi ta həŋ ka gwal tdukwa ta wa irani nda ma Yesu Kristi, ŋa mutsafta taŋ ta

hafu ŋa kdekedzen, ŋa zay tan ta mgham kawadaga nda tsi guli.

¹⁸ Mantsa tama, manda va nzakwa dmakwa mndu turtuk ta klakta kəl guma ka hbutá inda mndu ya, manda va tsaya guli ná, slna tdukwa maga mndu turtuk ta nanaftá inda mndu ka gwal tdukwa guli, ka plinjá tsi ta inda mndu ma guma, ka mutsaftá hən ta hafu ŋa kdekedzen. ¹⁹ Manda va nzakwa mndu turtuk ta kwalaghutá snanató gwada Lazglafta kəl ndəghata mnduha ka nuta ka gwal dmaku ya, manda va tsaya guli ná, mndu turtuk ta snanató gwada Lazglafta kəl ndəghata mnduha ka nzakway ka tdukwa mnduha ta wa ira Lazglafta.

²⁰ Ma sagha zlahá Musa, ka sgavaghata saba dmaku ta daʒi. Ma vli sgavagha dmaku ya ná, malaghumala sgəglavaghata zďakatahuda Lazglafta guli. ²¹ Manda va nzakwa gay dmaku ta mgham nda ma mtaku ya ná, manda va tsaya ta ga zďakatahuda Lazglafta ta mgham nda ma nzaku tdukwa ŋa mutsa hafu ŋa kdekedzen nda ma Yesu Kristi Mghama mu.

6

Gwal nda ndi'a vgha tan nda Yesu ná, mamu hafu da hən

¹ Nu ka mu dza'a magay tama ndana? Ka gdavata mu ma dmaku kada sgavaghata zďakatahuda Lazglafta re, ari ki? ² Mantsa a dekdek wa! Mtuguduŋ mta amu ta dmaku, wa ka amu dza'a gdəglamta ma dmaku na? ³ Sna a kuni kazlay: Ma magamatá batem ná, nda ndi'a mu nda Yesu Kristi, mtumta mu kawadaga nda tsi nda tsa kə'a ra? ⁴ Ma magamatá batem ná, nda gwa mu nda tsi ma mtakwani, padampada lu ta amu kawadaga nda tsi. Ka sli'aganaptá mbrakwa glakwa Da ta Yesu Kristi ŋa nzakwa amu guli nda lfiďa hafu.

⁵ Anji, nda ndi'a amu kahwathwata nda tsi ma fitika mtuta mtu mu kawadaga nda tsi. Manda va tsaya guli ná, sli'agapsli'a mu ma mtaku manda va ya sli'agap tsatsi na nzakwa mu nda lfida hafu. ⁶ Dina ka snaṅta mu kazlay: Tsa nzaku si ta nzaku mu ghalya ya ná, zləṅaf zləṅa lu ta udza zləṅay kawadaga nda Kristi kə'a, kabga na zadanatá tsa mbrakwa dmaku ma vgha mu ya. Yaha mu kdəṅtá nzaku ka vu'a dmaku ka lu, kəl lu ka magata manda tsaya. ⁷ Mndu ya ta mtuta ná, falau' vghani da dmaku. ⁸ Ka lagha mu ka mtuta kawadaga nda Kristi katsi ná, nda fa ghəṅa mu guli kazlay: Dza'a nzaku mu nda hafu kawadaga nda tsi kə'a. ⁹ Nda sna amu kazlay: Sli'agapsli'a Kristi ma mtaku, mtugəltá a guli wu kə'a. Ta had mtaku nda mbraku ta ghəṅani wa. ¹⁰ Tsa mtuta mtu tsi ya ná, turtuktuk mtuta tsi ta ghəṅa dmakwa mnduha. Ndanana ná, nda hafu tsatsi. Ka na Lazglafta ta nzakwa tsi ta nzakwani. ¹¹ Manda tsaya kaghuni guli, dina ka snaṅta ghuni kazlay: Nda mta kuni, nda dga vgha ghuni nda dmaku kə'a. Ta nzaku kuni nda hafu na Lazglafta, kabga nda ndi'a vgha ghuni nda Yesu Kristi.

¹² Mantsa tama, yaha dmaku gəgəltá mgham ta ghəṅa na slu'uvgha ghuni ta mtaku na. Yaha kuni snanatá skwi ya ta kumə tsi. ¹³ Ma zlanəṅ kuni ta dmaku ta fawayha ghuni na maga dmaku. Katək ná, vlanṅwavla ta ghəṅa ghuni ta Lazglafta, kabga nda nza kuni ka gwal nda hafu ta sli'agapta ma mtaku. Zlanəṅwa fawayha ghuni ta Lazglafta, ka maga tsi ta skwiha ya tdukwa nda həṅ. ¹⁴ Mantsa tama, ta had dmaku nda ga mgham ta ghəṅa kaghuni wu, kabga ta mista zlahu a kuni wu, mista zdakatahuda Lazglafta kuni.

Vu'a dmaku mu re, vu'a Lazglafta a mu na?

¹⁵ Kinawu nzakwani tama! Ka maga mu ta dmaku kabga kwala mu ta kul had mista zlahu, laghula mu dista

zɔakatahuda Lazglafta rki? Mantsa a dekdek wa! ¹⁶ Sna a kuni kazlay: Ka fafa kuni ta ghəŋa ghuni manda vu'a mndu ka snanata gwadani na, nda nza kuni ka vu'a tsa mndu ta snu kuni ta gwadani ya ka'a ra? Lavinlava ka ta nzakway ka vu'a dmaku, ŋa klay dmaku ta kagha da mtaku. Lavinlava ka ta snanata ŋa Lazglafta, ŋa naghafta Lazglafta ka mndu tdukwa ta ghəŋa vəl snanata gha ta gwadani. ¹⁷ Rfama ta Lazglafta! Ghalya si nda nza kuni ka vu'a dmaku. Ndanana, snasna kuni nda inda ŋudufa ghuni ta dughwaŋa skwi ya ta taghu lu ŋa inda mnduha demdem, ka taghafta kuni. ¹⁸ Manda pligighunista ma dmaku, ka nuta kuni ka vu'a maga skwi tdukwa. ¹⁹ Manda va ya ta gwadə mnda səla ta gwadaghunata yu ta na gwada na, kabga pərdaf a kuni ta snanta wa. Ghalya na, si zliŋzla kuni ta fawayha ghuni ka vu'a maga ŋədəka skwiha, nda dmakuha ŋa kwal kul sna gwada da Lazglafta. Ndanana tama na, zlanwazla ta fawayha ghuni ka vu'a maga skwi tdukwa ŋa nzakway ka gwal ta snanata ŋa Lazglafta.

²⁰ Ma nzakwa ghuni ka vu'a dmaku na, Zdəgaghuna a maga skwi tdukwa wa. ²¹ Slənawu tsa maga kuni tama? Wya ka skwa hula tsa skwiha ya ndana, kabga mtaku kdavakta tsa skwiha ya. ²² Ndana tama guli na, pligighunispla lu ma dmaku ka nuta kuni ka kwalva Lazglafta ka mutsafta kuni ta nzata nda ghuɔa ma nzakwa ghuni, ŋa mutsay ghuni ta hafu ŋa kdekedzeŋ ma kdavaktani. ²³ Manda va tsaya na, ka ta ga dmaku mndu, nisəlani na mtaku ya. Ama skwi ka mbalay ta mutsu lu da Lazglafta na, hafu ŋa kdekedzeŋ ya ma ndi'ata vgha mu nda Yesu Kristi Mghama mu.

7

Grafta nda nzakwa i marakw nda zə'al

¹ Zwanama dā, nda sna kaghuni ta zlahu. Ŋa kaghuni nda sna ta zlahu ya, ta mna yu ta na gwada na kazlay: Ta ma nzakwa mndu ta ndiri ta ga zlahu ta mgham ta ghəŋa mndu kə'a. ² Ka graghunaf gra yu 6a! Marakw ga mndu ná, hbaŋba zlahu ta zə'ala taŋ ka ta ndiri zə'ala taŋ. Ala, ka mtumta zə'ala taŋ katsi, falau' vghani ma tsa zlahu ta hbafta ta zə'ala taŋ ya. ³ Ka ta ndiri zə'ala taŋ, ka sli'aftha tsi ka laghwi da sana mndu katsi, hliri ta magə tsa marakw ya nda tsa. Ala ka mtumta zə'ala taŋ katsi, falau' vghani ma tsa zlahu ya, dər sli'afha tsi ka laghu wuma ta sana mndu ná, hla a ta iri nda tsa wa. ⁴ Manda va tsaya nzakwani nda kaghuni guli zwanama. Ma mtuta Kristi ta udza zləŋay ná, mtumta kaghuni guli kawadaga nda tsi, nda dga vgha ghuni nda zlahu. Nda nza kuni ka ŋa sana mndu, ka ŋa tsa mndu ta sli'agapta ma mtaku ya, ŋa magay mu ta skwi dīna ŋa Lazglafta. ⁵ Ghalya, ma fitika nzakwa mu ta maga skwi ta kumə maya mu ná, dmaku tsa skwi ya ka zlahu ta mnay ŋa mu. Na tsa sŋaŋta mu mantsaya, ka mamaftá mu ta maga tsa skwi lmaf lu ya. Ka ksə tsa ghwadaka skwiha ya ta slna ma amu, ka kla amu da mtaku. ⁶ Ndanana tama ná, falau' vgha mu da zlahu, mtuguduŋmta mu ta tsa zlahu ya si ta hbamata ya. Laviŋlava mu ta maganata slna ta Lazglafta ma lfida nzaku ta maramaŋta Sulkum. Manda tsa vindaf lu ma zlahu ghalya ya a ta magəgəlta mu wa.

Nzakwa zlahu nda dmaku

⁷ Nu ŋa mnay tama? Zlahu ná, dmaku ya ra? Dmaku a wa. Ama ka má had' ka zlahu wu ná, ma sna a yu ta dmaku wa. Ka má mniha a zlahu kazlay: Ma hara'u ka ta iri ta skwa mndu kə'a ná, ma sna a yu kazlay: Dmaku* ya kə'a wa. ⁸ Mantsa ya tama, ka mutsaftá dmaku ta gaganafá inda hara'uwa skwiha ma i'i nda ma zlahu. Ka má had'

* 7:7 Ngha ta Sabi 20:17 nda Vrafta ta Zlahu 5:21.

ka zlahu wu ná, gratá skwi nda mta na dmaku. ⁹ Ghalya, ma kwala da ta kul snaŋtá zlahu ná, ta nzutá nzakwa da yu. Manda snaŋta da ta zlahu, ka nzatá dmaku nda hafu, ¹⁰ ta mtutá i'i. Lazglafta ná, vlavla tsatsi ta zlahu ŋa mutsa hafu, ama ka klaghatá tsi ta i'i da dmaku. ¹¹ Mutsafmutsa dmaku ta tvi, ka klaftá tsi ta zlahu ŋa nana i'i ka ga dmaku, ka dzihatá.

¹² Tsaw zlahu ná, sagha daga da Lazglafta. Inda gwada ya mna tsi ná, nda ghuɓa, tdukwa nzakwani, dina guli. ¹³ Tsaya tama ní, laviŋlava skwi dina ta dzihata ra? Laviŋ a wu, dmaku katək ta dzihata. Tsa dmaku ya ta klaftá tsa ŋərma skwi ya, ka dzihata nda tsi, kabga ŋa snaŋtá kɗavakta nzakwa dmaku. Nda ma zlahu saba dmaku dəday ta daɓi, nda kɗavakta ɓadzatani tani.

Mnda səla ná, ŋurdika dmaku ya

¹⁴ Nda sna amu kazlay: Sagha daga da Lazglafta na zlahu kə'a. Tsaw i'i ná, mnda səla yu habu dmaku. ¹⁵ Kahwathwata ná, sna a yu ta skwi ta magə yu wu, haɗ yu ta maga skwi ta kumə yu wu, tsa skwi ta husihata ya katək ta magə yu. ¹⁶ Tsaw ka tsa skwi kul kumə yu ya ta magə yu katsi, tsaya kəl yu ka grafta kazlay: Skwi dina zlahu kə'a. ¹⁷ Tsa ghwadaka skwi ta magə yu ya ná, i'i a ta gay wa, tsa dmaku ma i'i ya ta gay. ¹⁸ Nda sna yu kazlay: Haɗ skwi dina ma i'i, ma na slu'uvgha i'i na wu kə'a, na skwi ta kumə yu ta mnay. Ta kumay yu má ta maga skwi dina, triɗ laviŋ a yu wa. ¹⁹ Haɗ yu ta maga skwi dina má ta kumə yu wu, skwi kul dinaku kul kumə yu, ta magə yu. ²⁰ Ka ta magay yu ta skwi kul kumə yu katsi ná, i'i a ta gay wu, tsa dmaku ma i'i ya ta gay.

²¹ Wya skwi ta tapafɗa yu tazlay ma vgha ɗa: Ka maga yu ta skwi dina ka yu ya ná, gi ka ghwadaka skwi kə'a ta nuta.

²² Ma hyahya ŋudufa ɗa ya ná, zɗigihazɗa zlahu Lazglafta.

²³ Ama ma vgha ɗa, ta tapafɗa yu ta sana ghwadaka skwi

ta lmu nda vərđa skwi dīna ya ta ndanu yu. Tsa ghwadaka skwi ma i'i ya, ta na i'i ka vu'a dmaku. ²⁴ Ɗarwa da ŋa da gra! Wa dza'a dgihata nda na vgha ta kla i'i da dmaku na na? ²⁵ Ta rfay yu katakata ta Lazglafta ta mbidifta nda ma Yesu Kristi.

Tsaya tama ná, ma ghəŋa da ya ná, ta kumay yu ta sna zlaha Lazglafta, ama ma vgha da ya, zlaha dmaku ta laghu yu da snay.

8

Nzakway nda mbrakwa Sulkum nda ghuba

¹ Ndanana tama, tsanaghata a Lazglafta ta guma ta gwal nda ndi'a vgha taŋ nda Yesu Kristi wu, ² kabga mbrakwa Sulkum nda ghuba ta vlamatá hafu nda ma Yesu Kristi ta ga mgham ta ghəŋa i'i. Mbrakwa tsa Sulkum nda ghuba ya ta klaptá i'i ma mbrakwa dmaku nda ŋa mtaku tani. ³ Traptra zlaha Musa ta maga tsa sna ya, kabga hta ta mbrakwa mnda səla ta pyafta ka magata. Ama ka magatá Lazglafta ma ghunagatani ta zwanjani turtuktuk ma slu'uvgha manda ŋa gwal dmaku, ŋa klagamapta ma dmaku. Nda tsaya tsanaghata Lazglafta ta guma ta dmaku ta magə mnda səla. ⁴ Kada laviŋta mu ta nzaku manda ya ta kumə zlahu kə'a kəl tsi ka magata mantša ya, ŋa nzay mu ta nzaku manda ya ta kumay Sulkum, manda ya ta kumə slu'uvgha a wa. ⁵ Gwal ta nzaku manda ya ta zdəganatá slu'uvgha ná, tsa ŋa slu'uvgha ya ta laghu həŋ da snay. Gwal ta nzaku manda ya ta zdəganatá Sulkum nda ghuba ya guli, tsa ŋa Sulkum nda ghuba ya ta laghu hahəŋ da snay. ⁶ Ka laghula lu da snanatá ta ŋa skwi ta zdəganatá slu'uvgha katsi ná, kla ghəŋ da mtaku tsa. Ka laghula lu da sna skwi ta zdəganatá Sulkum nda ghuba katsi guli ná, kla ghəŋ da hafu nda ya da zdaku tsa guli. ⁷ Gwal ta laghwi da snanatá ŋa skwi ta zdəganatá

slu'uvgha ná, ghuma Lazglafta həŋ, kabga haď həŋ ta sna zlahá Lazglafta wu, traptra həŋ ta snata. ⁸ Gwal ta maga skwi ta zdəganatá slu'uvgha ná, laviŋ a həŋ ta maga skwi ta zdəganatá Lazglafta wa.

⁹ Ama kaghuni, haď kuni ta maga skwi manda ya ta zdəganatá slu'uvgha wa, manda ya ta zdəganatá Sulkuma Lazglafta ta nzaku ma kaghuni ta nzakwa kuni ta nzaku. Ka haď Sulkuma Kristi ma mndu wu ná, ŋa Kristi a tsa mndu ya wa. ¹⁰ Ka si mamu Kristi ma kaghuni katsi, ta vlaghunavla Sulkumani ta hafu, kabga naghunafna Lazglafta ka gwal tđukwa ta wa irani. Aŋ mndani dza'a mtumta kuni ta ghəŋa vəl magata ghuni ta dmaku. ¹¹ Ka si ta nzaku Sulkuma tsa mndu ta sli'aganaptá Yesu ma mtaku ya ma kaghuni katsi, va tsa mndu ta sli'aganaptá Kristi ma mtaku ya, dza'a vranamtá hafu ma tsa slu'uvgha ghuni ta mtuta nda ma tsa Sulkumani ta nzaku ma kaghuni ya.

¹² Ka si mantsa tsi tama zwanama, ka dməŋ tsa nzaku ya ta amu. Dəməŋa nzaku manda ya ta zdəganatá slu'uvgha a wa. Haď amu ta nzay manda ya ta zdəganatá slu'uvgha wa. ¹³ Ka manda ya ta zdəganatá slu'uvgha ka kuni nzaku katsi ná, dza'a mtaku kuni. Ala, ka zlanəzla kuni ta ghəŋa ghuni ta Sulkum ka dzata tsi ta skwiha ta zdəganatá slu'uvgha ghuni katsi, dza'a nzakway kuni nda hafu. ¹⁴ Inda gwal ta pghə Sulkuma Lazglafta ná, nda nza həŋ ka zwana Lazglafta. ¹⁵ Tsa Sulkum vlaghuna Lazglafta ya ná, haď ta nighunista ka vu'a ŋa zləŋglay ghuni ta zləŋ wa. Tsa Sulkum ya ná, naghunafna ka zwana Lazglafta. Nda ma tsa Sulkum ya ta hga mu ta Lazglafta ka «Aba, Da!» kə'a. ¹⁶ Tsa Sulkuma Lazglafta ya ta mnay ŋa sulkuma vgha mu kazlay: Zwana Lazglafta amu kə'a. ¹⁷ Ka si nda nza mu ka zwanani, dza'a mutsay mu ta skwi ya payamať tsi. Nda amu tani, nda Yesu Kristi tani, kawadaga mu dza'a mutsa tsa skwi payamať tsi ya, kabga kawadaga mu

ta ghuya ɗaɗwa, kawadaga mu guli nda tsi dza'a mutsa tsa glaku ya.

Ɗerma skwi ya faf mu ta ghəɗ tida

¹⁸ Grafgra yu kazlay: Nana ghuya ɗaɗwa ta ghuyə mu na ná, haɗ lu dza'a walaɗta gray nda tsa glaku dza'a maramaɗta Lazglafta ya wu kə'a. ¹⁹ Inda skwi zlagəɗiɗ Lazglafta ná, nda mndər ta kzla həɗ ta tsa fitik dza'a maraɗta Lazglafta ta zwanani ya. ²⁰ Tsaw tsa skwiha zlagəɗiɗ Lazglafta ya ná, nuna həɗ ka skwa bətbət, nda ɗvay taɗ a nuta həɗ mantsaya guli wu, Lazglafta ta ɗvaftá nzata taɗ mantsa* ya. Tsaw ta nda fa ghəɗani ta skwi dza'a tsi magay dazlay, ²¹ kabga mamu fitik ya dza'a plinɗa tsi ta inda skwi ya zlagiɗiɗ tsi, ma ga vu'a rwaku. Ɗa mutsay taɗ ta glaku manda ɗa zwana Lazglafta, ɗa nzakwa taɗ flau' vgha taɗ. ²² Nda sna amu kulam gwatna, ta ɗizi inda skwiha zlagiɗiɗ Lazglafta, ta basa vgha həɗ manda marakw ta basa yaku. ²³ Hahəɗ ndaghəɗa taɗ yeya a wu, nda amu tinlaghu Lazglafta ta vlamatá Sulkumani ya tani, ta basay basay amu guli ma vgha mu, ka kzla fitika vərɗa nzakwa mu ka zwana Lazglafta, ɗa nzata mu nda vərɗaka falau'wa ta vgha mu. ²⁴ Ma fatá ghəɗa mu mbamafta Lazglafta. Ka nda ghada nghanɗa skwi ya faf lu ta ghəɗ tida ná, fəɗla a lu ta ghəɗ tida wa. Tata fay lu ta ghəɗ ta skwi ya ghada lu ta nghanɗa ra? ²⁵ Ala, ka nda fa ghəɗa mu ta skwi ta kul nghanɗa mu katsi ná, nda ksata ɗuduf ta kzla mu ta tsa skwi ya.

²⁶ Manda tsaya guli ná, ta katay Sulkum nda ghuba ta amu guli ma hta ta mbrakwa mu. Sna a amu ta maga du'a manda ya ta raku wu, ama ka ndəbu Sulkum kaghəɗani ta dzvu da Lazglafta da manaka amu nda ɗizi, kul laviɗtá lu ta mnay nda wi. ²⁷ Lazglafta ná, nda sna tsatsi ta kɗavakta

* 8:20 Ngha ta Zrafta 3:17.

skwi ma ɲudufa mndu. Nda sna ta skwi ta kumə Sulkum ta daway, kabga manda ya ta kumə Lazglafta ta dawa Sulkum da tsi ta skwi ɲa gwal ta nzakway ka ɲani.

²⁸ Nda sna amu guli kazlay: ɲa dɪnakwa taɲ mida ta maga Lazglafta ta inda skwi ɲa gwal ta dɪvuta, tsa gwal ghadu tsi ta zabuta daga taɲtaɲ ya. ²⁹ Tsa gwal ghadu tsi ta zabuta daga taɲtaɲ ya, ghadughada ta nanaftá həɲ ɲa gara vgha nda zwanani, ɲa nzakwa tsa zwanani ya ka zumali mataba ndəghata zwanama. ³⁰ Tsa gwal ghadu tsi ta zabuta ya, tsa hahəɲ ya hagaf tsi guli. Tsa gwal hagaf tsi ya guli, hahəɲ nanaf tsi ka gwal tdukwa ta wa irani. Tsa hahəɲ nanaf tsi ka gwal tdukwa ta wa irani ya, tsa hahəɲ ya vlan tsi ta glaku ta həɲ.

Dvudva Lazglafta ta amu

³¹ Ka si mantsa tsi, nu ta ɲa mnay mu ta ghəɲa tsaya tama? Ka si ɲa mu Lazglafta ya ní, wa dza'a dzantá kəma nda amu na? ³² Lazglafta ná, pyaghu a ta zwanani wa. Vlagavla ka mtuta tsi da manaka amu demdem. Wa kə'a dza'a kwal kul vlamatá inda skwi kawadaga nda tsatsi tama? ³³ Wa dza'a tsaftá skwi ta gwal zabap Lazglafta na? Had mndu wa. Lazglafta ta hlaftá həɲ ka gwal tdukwa ta wa irani. ³⁴ Wa ya dza'a laviɲta ksutá həɲ ma guma na? Yesu Kristi ná, mtumta. Ta nzaku nda ga zeghwa Lazglafta, ta maga du'a da manaka amu.

³⁵ Wa dza'a dgamata nda dɪvuta ya dɪvu Kristi ta amu na? Ghuya dɪɲwa re, skwi ta malaghutá mbrakwa mu re, giri re, maya re, pɪda lɪgut re, nzaku ta wa hɪfak re, budugwa a dza'a dgamata na? ³⁶ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na:

«Ta ghəɲa gwada ta kagha ta kəl ɲni ka nzakway ta wa hɪfak inda fitik.

«Ta kəl lu ka ngha ar̄ni manda tuwakha ta klə lu ta tumbლა† kə'a.»

³⁷ Ma inda tsa skwiha ya ná, fərtapfərta amu ma zatá ghwa, nda ma mndu ya ta d̄vutá amu. ³⁸ Manda va tsaya nzakwani, nda sna yu kazlay: Dər má mtaku tsi, dər má nzata nda hafu tsi, dər má duhwalha Lazglafta tsi, dər má sana skwiha nda mbra nda mbra ta luwa tsi, dər má nzaku ndanana tsi, dər má nzaku ta kəma a tsi, ³⁹ dər má sana skwiha nda mbra nda mbra ta ghəŋa hadik a tsi, dər má skwi kighkigh zaghutani ta ghudzifa luwa tsi, dər ma skwi kighkigh zaghutani da ghuvata hadik tsi, had̄ sana skwi zlaganap Lazglafta nda zlaga dza'a dgamata nda tsa d̄vu ya d̄vu Lazglafta ta amu, maramaŋ tsi nda ma Yesu Kristi Mghama mu ya wu kə'a.

9

Lazglafta ta zbaptá la Isra'ila

¹ Kahwathwata na gwada dza'a yu mnay na, ma hga Yesu Kristi, tsakalawa da a wa. Manda tsaya ka nzakwani ka ndana da guli ta mnihata Sulkum nda ghuba. ² Ta kuzliha kuzla ta ŋudufa da katakata, nda ŋra ŋudufa da inda fitik, ³ ta ghəŋa zwanama da ta nzakway ka mndəra ini. Ta dər ma Ksi'af̄ta Lazglafta ta i'i, ka dgihata nda Kristi, ta mbanaf̄ta tsi ta hahəŋ, ka yu. ⁴ La Isra'ila həŋ. Hahəŋ nanaf Lazglafta ka zwanani, hahəŋ maranaŋ tsi ta sgitani, nda hahəŋ dzrafta tsi ta wi, hahəŋ vlaŋ tsi ta zlahu, hahəŋ maranaŋ tsi ta tvi ká həŋ da tsəlb̄u ta kəmani, hahəŋ tanaf lu ta imi ta sləməŋ, ⁵ dzidzifa taŋ gwal kulaŋ lu, nda tvi slu'uvgha guli ná, ma mndəra taŋ saba Kristi. Tsatsi ta hemanatá inda skwi demdem. Zləzlvama ŋa dekdek ta Lazglafta. Ka nza tsi mantsa.

† 8:36 Ngha ta Zabura 44:23.

⁶ Vraghu nda wani a tsa gwada Lazglafta ta mnata ya wu, kabga inda gwal ta nzakway yagap lu ma la Isra'ila a ta nzakway ka vərda la Isra'ila wa. ⁷ Guli ná, inda gwal ta nzakway yagap lu ma mndəra Abraham a ta nzakway ka vərda zivirha Abraham wa. Ka Lazglafta nda Abraham na: «Nda ma Izak* dza'a yagapta zivra gha,» ka'a. ⁸ Ghəŋa tsa gwada ya na: Zivir ya yagap lu nda ma slu'uvgha a gwal ta nzakway ka zwana Lazglafta wa. Ama zwani ya yagap lu nda ta tva dzratawa Lazglafta nda Abraham, zwana zivir. ⁹ Wya tsa gwada ta ta ta imi ta sləməŋ mnə Lazglafta ya: «Ta vraktá yu kdaghalam mandana luwa ná, nda zwan† ta ghuva Sara,» ka'a.

¹⁰ Manda va tsaya luta tsi nda Rabika markwa dzidza mu Izak, ka yanatá tsi ta mbuhwali. ¹¹⁻¹² Ma kdə lu ka yatá tsa zwaniha ya, ka Lazglafta nda Rabika mantša: «Mali dza'a ndəba dzvu da sagəŋ,» ka'a. Ta la a tsa zwaniha ya saha ta hadik, ka snaŋta taŋ ta skwi dīna nda ya kul dīnaku nda tsa ta luta tsa gwada ya wa. Nzanza tsa skwi ya mantša kada nzakwa skwi ta kumə Lazglafta manda ya tha tsi. Tsa zbaŋ lu ya ná, ŋa nzakwani manda ya ta kumə Lazglafta hgaftha lu, ta vəl magatani ta slna a wa. ¹³ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na:

«Zbuzba yu ta Yakubu ka zlanťá Isuwa‡,» ka'a

¹⁴ Kinawu ka mu dza'a mnay tama? Tuđukwa a Lazglafta nda tsa tama wu rki na? Mantša ya a dekdek wa. ¹⁵ Ka Lazglafta nda Musa na: «Ta maganamaga yu ta skwi dīna ta mndu ya ta kumə yu ta maganatá skwi dīna. Ta taway yu ta hidahida ta mndu ya ta kumə yu ta tawatá hidahida tida§ guli,» ka'a. ¹⁶ Tsaya tama, ka zbaŋ zba Lazglafta ta mndu ná, ta vəl kumaftha maya tsa mndu ya a wu, ta

* 9:7 Ngha ta Zlrafta 21:12. † 9:9 Ngha ta Zlrafta 18:10-14. ‡ 9:13 Ngha ta Zlrafta 25:23, nda Malatsi 1:2-3. § 9:15 Ngha ta Sabi 33:19.

vəl magatani ta slna a guli wa. Lazglafta tani ta dvafta maganata skwi dina, ka'a. ¹⁷ Wya ka Lazglafta mnanata Fir'awna, ka vindafta lu ma defteri: «Faffa yu ta kagha ka mgham na maravata mbrakwa da ta kagha, nda ya na tintá hga da ta ghəna hadik* demdem.» ¹⁸ Mantsa ya tama ná, ta magay Lazglafta ta skwi dina na mndu ya kumaŋ tsi, ta təŋay ta ɲudufa mndu ya kumaŋ tsi guli.

Manda ya kumaŋ tsi ta maga Lazglafta ta slnani

¹⁹ Ka waya ka skwi dza'a mnay ka na da kazlay: Ka si mantsa ya tsi, kabgawu ta kəl Lazglafta ka mnay, magamaga kuni ta dmaku kə'a nda mnduha tama ba? Tsaw waya dza'a laviŋtá kwalaghutá skwi ya kumaŋ Lazglafta na? ²⁰ Kagha mnda səla, wa hga gha na zlərdá ya kumaŋ Lazglafta na? Ta mnay skwi tsaf lu nda rəisl na mndu ya ta tsaf ta kazlay: Kabgawu kəl ka ka tsaf ta i'i mandana na kə'a ra? ²¹ Tsa mnda tsaf ta huzla ya a ta laviŋta maga skwi ya kumaŋ tsi nda tsa rəisl ya ra? Nda va tsa rəisla turtuk ya, laviŋlava ta tsaf ta huzla ya na maga slna nda tsi badu gwada, nda ya na maga slnaha badu walaya fitikha.

²² Ka manda tsaya kumaŋta Lazglafta ta maraŋtá basata ɲudufani, nda maraŋtani ta mbrakwani ma su'ayni nda ksata ɲuduf katakata ta ghəna gwal nda fa na zwaɗuta ma basata ɲudufani ya ní, nu na gha mida tama na? ²³ Mantsa ya kumaŋta Lazglafta ta snaŋta mnduha ta glakwa sgitani na gwal tawa tsi ta hidahida ta həŋ, tsa gwal ya thanaf tsi na lami da sgitani ya. ²⁴ Ama tsa gwal hagaf tsi ya, mataba la Yahuda yeya a wu, kulam mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda tani.

²⁵ Tsaya skwi ya mna tsi ma deftera Huseya:
«Mnduha da kuni,
ka yu dza'a hga gwal kul haf ka mnduha da.

* 9:17 Ngha ta Sabi 9:16.

Gwal d̄vu yu kuni,
dza'a hga yu ta gwal si kul d̄vuta yu.

²⁶ Ma vli ya mnana lu ta h̄əŋ,
“mnduha d̄a a kuni wu” k̄ə'a ya, ma tsa vli ya dza'a hga lu
ta h̄əŋ ka Zwana Lazglafta nda hafu†.»

²⁷ Ka Isaya nda ŋani klan̄tá lwi nda zwana la Isra'ila
guli na: «D̄ər manda wutak ta wa ghwa yatá zwana la
Isra'ila ná, mtsel yeya gwal dza'a mba'ata mataba taŋ.

²⁸ Dza'a sasa Mgham Lazglafta tsanaghatá guma ta gh̄əŋa
had̄ik demdem, had̄ dza'a laghwi da ḡərđaku wu‡,» ka'a.

²⁹ Manda ya mna Isaya ghalya guli na:
«Ka má p̄dama a Lazglafta ta Mbruta ta zivir wu katsi ná,
má nda nza mu manda luwa Suduma, má nuna mu manda
luwa Gwamura§ guli,» ka'a.

La Isra'ila nda tva mbaku ma zlḡhay nda ŋuduf

³⁰ Kinawu tsa tama? Gwal kul nzakway ka la Yahuda
ná, zbaŋ a hah̄əŋ ta nzakway ka gwal t̄dukwa ta wa
ira Lazglafta wu, ka mutsaftá h̄əŋ ta nzakway ka gwal
t̄dukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlḡhay nda ŋuduf.

³¹ La Isra'ila ya guli ná, zbaŋzba hah̄əŋ ta magatá skwi
ta kumə zlahu, ŋa nzakway ka gwal t̄dukwa ta wa ira
Lazglafta, trid̄ traptra h̄əŋ ta magatá tsa skwi kumaŋ zlahu
ya. ³² Kabgawu k̄əl la Isra'ila ka trapta na? Kabga zbaŋ a
h̄əŋ nda ma zlḡhay nda ŋuduf wu, nda ma magatá skwi
kumaŋ zlahu dza'a mutsakwa tsi ka hah̄əŋ. Ka dzun̄tá
tuthun ta h̄əŋ «ta palaka tuthun.» ³³ Manda ya nda vinda
ma defteri kazlay:

Wana yu ta fatá palaka tuthun ma luwa Siyuna,
pala ya dza'a zlanbanaptá mnduha.
Mndu dza'a zlḡhafta ná,

† 9:26 Ngha ta Huseya 2:1-3 nda 2:25. ‡ 9:28 Ngha ta Isaya 10:22-23.

§ 9:29 Ngha ta Isaya 1:9 nda 19:23-28.

had dza'a pghanaghatá hula wu* kə'a ya.

10

Turtuktuk Lazglafta ŋa inda mndu

¹ Zwanama da, skwi ta kumə yu ma ŋudufa da ná, ta kumay yu ta mutsafta la Isra'ila ta mbaku. Tsaya skwi ta magə yu ta du'a ta ghəŋa taŋ da Lazglafta. ² Nda sna yu kazlay: Ta zbay həŋ ta Lazglafta nda ŋudufa taŋ kə'a, ama sna a həŋ ta vərda tvi wa. ³ Sna a həŋ ta tvi ká Lazglafta ta nanaftá mnduha ka gwal tdukwa ta wa irani wa. ŋa taŋ ŋa taŋ ma zba tva nzaku tdukwa ta wa ira Lazglafta ta magə həŋ, ka kwalaghutá həŋ ta tsu'aftá tsa tvi ta kəl Lazglafta ka nanaftá mnduha ka gwal tdukwa ta wa irani ya. ⁴ Tsaya tama ná, kđanakkda Kristi ta zlahu. Inda gwal ta zlglaftá Yesu Kristi ná, nanaf na Lazglafta ta həŋ ka gwal tdukwa ta wa irani.

Inda mndu ta zlglafta nda mba

⁵ Ka vərda Musa vindafta ta ghəŋa tva nzaku ka mndu tdukwa nda ma zlahu na: «Inda mndu ta kđanaktá inda skwi manda ya ta kumə zlahu* ná, dza'a mbaku nda mida» ka'a. ⁶ Ama wya ka gwada Lazglafta ta mnay ta ghəŋa tva nzaku tdukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlglafta nda ŋuduf: «Wa dza'a lafi ta luwa da klagatá Kristi na?» ka ka mndu ná, ghadaghada Kristi ta saha! ⁷ Ma mnə ka guli kazlay: «Wa dza'a laha da ghuvata hadik da klagatá Kristi na kə'a guli,» ghadaghada Kristi ta sli'agapta. ⁸ Tsaw wya ka Musa mnata ma deftera Lazglafta ta ghəŋa tva nzakw tdukwa ta wa ira Lazglafta: Tavata kagha gwada Lazglafta, ma wubisima gha nzakwani, nda ya ma ŋudufa gha† guli. Tsa gwada ya ná, gwada ta zlglafta nda ŋuduf ya ta mnə ŋni ŋa mnduha. ⁹ Ka mnanmna ka nda wa gha kazlay:

* 9:33 Ngha ta Isaya 28:16. * 10:5 Levitik 18:5. † 10:8 Vrafta ta Zlahu 30:12-14.

Yesu ná, Mgham ya kə'a, zlg hafzlg ha ka guli ma ɲudufa gha kazlay: Sli'aganapsli'a Lazglafta ma mtaku kə'a, dza'a mbaku ka. ¹⁰ Ma zlg hafta nda ɲuduf ta nuta lu ka mndu tɔukwa ta wa ira Lazglafta. Ma mniginɲa nda ma wubisim guli ta mutsafta lu ta mbaku. ¹¹ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Inda mndu ta zlg hafta ná, ta haɔ hula ta ghəɲani wu‡» ka'a. ¹² Tsaya tama ná, ta haɔ dgəvgha mndu kazlay: La Yahuda yeya, la Grek yeya kə'a wa. Inda taɲ demdem, Mgham turtuk Mghama taɲ, ta vla zɔaku katakata ɲa inda gwal ta hwayanavata. ¹³ Nda vinda guli ma deftera Lazglafta kazlay: Inda mndu ta hwayanavatá Mgham ná, dza'a mbaku§ kə'a.

¹⁴ Ka zlg haf a həɲ wu, kinawu ka həɲ dza'a hwayanavata tama, kinawu ka həɲ dza'a zlg haftá mndu kul snaɲta həɲ ta gwada ta ghəɲani? Kinawu ka həɲ dza'a snaɲtá gwada ta ghəɲani guli ka haɔ mndu ta mnananɲtá həɲ? ¹⁵ Kinawu ka gwal ta mnay dza'a mnanɲta ka ghunaf a lu ta həɲ guli? Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Ngha ba ta wadaha ta vgha mndu ta ghəɲa gwal ta klədanaghatá Lfida Gwada* ta həɲ kə'a. ¹⁶ Tsaw inda taɲ a ta snatá tsa Lfida Gwada ya wa. Ka Isaya mnata guli na: Mghama dá! Wa ta zlg haftá tsa gwada mna ɲni† ya? ka'a. ¹⁷ Mantsa ya ná, ma snaɲtá gwada ta kəl lu ka nuta ka mnda zlg hay nda ɲuduf. Tsa gwada snaɲ lu ya guli ná, gwada Kristi ya.

¹⁸ Tsaw snaɲ a tama rki ba? ka yu. Mantsa ya a guli wa. Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta guli na: «Snavasna hga taɲ ta inda ghəɲa haɔik, ɔhaɔha lwa taɲ guli ta slrəɲa luwa‡,» ka'a.

¹⁹ Ta sna a la Isra'ila rki? ka yu guli. Ka Musa ghadata mnata guli na:

‡ 10:11 Isaya 28:16. § 10:13 Yuwel 3:5. * 10:15 Isaya 52:7. † 10:16 Isaya 53:1. ‡ 10:18 Zabura 19:5.

«Dza'a famfa yu ta kaghuni da dra gwal kul nzakway ka la Yahuda,
dza'a famfa yu ta kaghuni da basa nuɗuf nda gwal kul
nzakway ka la Yahuda kul sɗantá sana skwi[§] ya,»
ka'a.

²⁰ Ka Isaya mnatá sana gwada kul raku ka mnayni guli na:
«Slafsla gwal kul psantá i'i, ta i'i,
maravamara yu da gwal kul dawantá i'i guli,
ka Lazglafta*,» ka'a.

²¹ Tsaw ka'a mnata ta ghəŋa la Isra'ila guli na:
«Pghapgha yu ta dzva da ŋa tsu'a gwal kwisa ghəŋa taŋ,
sna a həŋ ta gwada da mndu ya wu†,» ka'a.

11

¹ Vziŋvza Lazglafta ta mnduhani tama rki na? ka yu guli. Mantsa ya a guli wa. I'i guli ná, la Isra'ila yu, zivra Abraham. Sabə nda ma mndəra la Benzameŋ yu guli.

² Vziŋ a Lazglafta ta mnduhani ya zbu tsi daga ghalya wa. Havakwahava ta skwi ya vindaf lu ma deftera Lazglafta ta ghəŋa Iliya, ma fitika tawayni ta taw da Lazglafta ta ghəŋa la Isra'ila, ka'a na: ³ «Mghama da! Pslapsla həŋ ta la anabi, ka zlazliŋtá həŋ ta gwirha gha. I'i turtukwa da ta pɗata, ta psa i'i həŋ guli ŋa dzata*,» ka'a ya. ⁴ Ama waka Lazglafta zlganaftawani? «Ta teke'a mnduha da dəmbu' ndəfəŋ pghaghu yu, gwal kul walaŋta tsəlbata ta kəma ba'al†,» ka'a. ⁵ Ndanana guli ná, teke'a pɗakwa mnduha hutsekw zabap Lazglafta ma zɗakatahudani. ⁶ Ka si nda ma zɗakatahudi tsi, nda ma magatá slna a tsa tama wa. Ka má mantsa a tsi wu, ma nza a tsa zɗakatahudi ya, ka zɗakatahudi wa.

§ 10:19 Vrafta ta Zlahu 32:21. * 10:20 Isaya 65:1. † 10:21 Isaya 65:2.

* 11:3 1 Mghamha 19:10, 14. † 11:4 Aya 3-4: Ngha ta 1 Mghamha 19:10, 18.

⁷ Nu klatá ghəŋa tsa gwada ya tama? Tsa ta psə la Isra'ila ya ná, mutsaf a həŋ wu, ama gwal dagap Lazglafta ná, mutsafmutsa hahəŋ. Təŋanaftəŋa sanlaha ta ghəŋa taŋ. ⁸ Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Niŋna Lazglafta ta həŋ dlufur, ka razliŋtá ira taŋ, ka dərzliŋtá sləməŋa[‡] taŋ kulam gitana kə'a. ⁹ Ka mgham Dawuda guli mantsa: «Ka nza skwa zaya magwalgwalaya taŋ ka dəbla taŋ, ka kadəŋ ŋa taŋ, ka tuthun ŋa taŋ nda ya ŋa ghuzla iri ŋa taŋ. ¹⁰ Ka ghulpg hulpa ira taŋ ŋa kwala taŋ nghanťá vli, ka gdavata həŋ nda ŋatá hul[§]!» ka'a.

¹¹ ŋa dekdek zlambuta həŋ tama rki? ka yu guli. Mantsa ya a wa. Ma tsa zlambuta zlambuta həŋ ya kəl gwal kul nzakway ka la Yahuda ka mutsaftá mbaku, ŋa gagaftá həŋ da draku. ¹² Ka si klanakkla tsa zlambuta taŋ ya ta skwi dīna ta ghəŋa hadik, klanakkla tsa hta ta həŋ ya guli ta skwi dīna ta gwal kul nzakway ka la Yahuda katsi, kighkigh dza'a nzakwa tsi badu vravakər inda la Isra'ila tama?

Tva mbakwa gwal kul had ka la Yahuda

¹³ Ndanana, nda kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda ta gwada yu. Lazglafta ta ghunaftá i'i da kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ta ghərbaku yu ta tsa slna dā ya, ¹⁴ ŋa sli'anaftá ŋudufa zwanama dā ŋa draku ka má ta magaku tsi ŋa mbanafťá sanlaha mataba taŋ. ¹⁵ Ma tsa wudiŋta Lazglafta ta həŋ ya, slərbapta Lazglafta ta zughu matabani nda hamata mnduha ta ghəŋa hadik. Ka si mantsa ya tsi, kinawu kə'a dza'a magaku badu tsu'uglafta Lazglafta ta həŋ? Sabə ma mtaku ka nzata nda hafu a tsa ra?

[‡] 11:8 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 29:3 nda Isaya 6:10.

[§] 11:10 Zabura

69:23-24.

¹⁶ Ka taŋtaŋa tsa'atá skwa zay, vlaŋtá Lazglafta lu ná, pɔ́dɔkwani guli* ná, ŋani ya. Ka ŋa Lazglafta slrɔŋa fu ná, ŋani zligimaha tsa fu ya guli. ¹⁷ Ka ɔ́atsanaghutá lu ta zligimaha fwa zaytuŋ ya ta hvə lu nda hva, ka tsaktá ya ma mtak ndi'afɔ́ tida. Kagha mndu kul nzakway ka la Yahuda ná, manda fwa zaytuŋ ma mtak ka. Kagha tsa ndi'af lu ta dughwanani ta nzakway ka la Yahuda ya. Ndanana tama ná, ima slrɔŋa tsa fu ya ta mutsə kagha. ¹⁸ Ka si mantɔ́ tsi tama, ma ghərbə kagha ta ghərbaku ta ghəŋa tsa zligimaha ya. Ka ta ghərbaku ka katsi, dina ka snarŋa gha ta kagha a slrɔŋani wu, ta tsa slrɔŋ ya nzafta kagha kə'a.

¹⁹ Ka waya ka skwi dza'a mnay ka kazlay: Ɗatsiŋ nda ɔ́atsa a lu ta zligimahani, ka ndi'afɔ́ i'i ra kə'a? ²⁰ Aŋ mndani, manda tsaya nzakwani. Ta ghəŋa kwala taŋ kul zlgħafta nda ŋuduf, ɔ́atsiŋta lu ta hahəŋ, ama kagha, ma zlgħay nda ŋuduf għa nzafta kagha nda ndi'atá vgha tida. Ma laghu ka da ghərbaku, zləŋa ta Lazglafta. ²¹ Ka si zлана a Lazglafta ta zligimaha fu ya ta hvə lu nda hva ya wu katsi ní, kagha yeya dza'a zlagħata tsi ka zlgħaf a ka rki? ²² Hada tama ná, grafgra kazlay: Ɗagala zɔ́daku da Lazglafta, dagala sidi da tsi guli kə'a. Ta sidi nda gwal ta zlambuta, ama nda kagha ná, mamu zɔ́dɔkwani ka dihavadiha ka ma tsa zɔ́dɔkwani ya. Ka mantɔ́ ya a tsi wu, dza'a tsiŋtsa lu ta kagha guli.

²³ Manda va tsaya hahəŋ guli, ka gɔ́dava a həŋ ma tsa kwala taŋ kul zlgħafta nda ŋuduf ya wu ná, mamu Lazglafta nda mbrakwa ndi'iglanafɔ́ həŋ ta vla taŋ. ²⁴ Ka si kagha, nzakwa fwa zaytuŋ ma mtak ta tsagaghata lu ka ndi'anafɔ́ ta fwa zaytuŋ ya ta hvə lu nda hva ka katsi ya ní, hahəŋ ta nzakway ka fwa zaytuŋ ta hvə lu nda hva

* 11:16 Ngha ta Mbsak 15:19-21.

nzakwa taŋ yeya, dza'a kwal lu kul ndi'iglanafata ta va tsa dughwaŋani ya rki?

Dza'a mbaku inda la Isra'ila

²⁵ Zwanama da, va a yu ta nzakwa ghuni kul snarŋta difatá skwa Lazglafta wu, da klaftá kuni ta ghəŋa ghuni ka gwal nda difil ma ghəŋa taŋ. Gdavgda sanlaha ma la Isra'ila nda təŋatá ghəŋ, ha ka sli'adaghata nekwata gwal kul nzakway ka la Yahuda da Lazglafta. ²⁶ Manda va tsaya ná, dza'a mbanafmba lu ta inda la Isra'ila. Manda ya nda vinda na:

«Dza'a saghasa mnda mba mndu daga ma Siyuna, ŋa hliŋtani ta kwal kul sna gwada ma ŋudufa mndəra la Yakubu.

²⁷ Dza'a klaghukla yu ta dmakwa taŋ, tsaya dza'a nzakway ka dzratawa da nda həŋ†,» ka'a.

²⁸ Ta ghəŋa skwi ta nghanata Lfida Gwada, nda nza həŋ ka ghuma ta gwada ta kaghuni. Ama ta ghəŋa gwada ta zabatani, dvudva lu ta həŋ ta gwada ta dzidziha taŋ.

²⁹ Skwi ya vla Lazglafta, nda hgu ya hgaf tsi ná, had ta mbəɗɗglanafata wa. ³⁰ Ghalya ná, manda va tsaya kaghuni guli. Si kwalaghukwala kuni ta sna gwada da Lazglafta. Ndana ná, tawa tawa Lazglafta ta hidahida ta kaghuni nda ma kwalaghuta taŋ ta snatá gwada Lazglafta. ³¹ Manda va tsaya ndana ná, kwalaghukwala hahəŋ ta snatá gwada, ka nzaku tsi ka skwi ŋa mutsafta taŋ ta tawa hidahida nda ma tsa tawa hidahida Lazglafta ta tawata ta kaghuni ya. ³² Hamha Lazglafta ta inda mnduha ma kwal kul sna gwada, kada tawata tsi ta hidahida ta həŋ demdem.

Di'ij gwada ta Lazglafta

³³ Di'ij gwada ta Lazglafta! La ta difilani nda snarŋtá skwani ná, laviŋ a lu ta sliŋta wa. Wa dza'a laviŋtá tsiŋlaptá

† 11:27 Isaya 59:20-21.

skwi ya kura Lazglafta na? Malaghumala skwi ya ta magə tsi ta mbraku. Ka deftera Lazglafta ta mnay na:

³⁴ «Wa ya ta laviŋta snaŋtá ndana Lazglafta na?

Wati ma mndu ya ta vla hidaku ŋani na[‡]?

³⁵ Wati ma mndu ya ta vlaŋtá skwi ta Lazglafta,

ŋa faftani ta ghəŋ ta vranamta na[§]?» ka'a.

³⁶ Sagha da tsatsi inda skwi, nda ma tsatsi nzata inda skwi, ka ŋani inda skwi. Ŋa Lazglafta glaku ŋa kdekedzeŋ. Amin!

12

*Lfi*da hafu ma Kristi

¹ Zwanama da, dagala tawa hidahida Lazglafta ta amu. Tsaya tama ta kəl yu ka ndəba ghunata dzvu. Vlaŋwavla ta ghəŋa ghuni tsuhtsuh ta Lazglafta manda skwa pla ghəŋ nda hafu mida, nda ghuba ta zdəganata. Tsaya vərđaka tva tsəlbay ghuni ta tsəlbə ŋani. ² Ma ksə kuni ta sada mnduha ma na ghəŋa hadik na, zlaŋwa Lazglafta ka mbədaghunafta tsi ta ndana ghuni ka lfiđ, kada laviŋta kuni ta tsatsaftá skwi ta kumə Lazglafta, skwi ya ta dínuta, ta zdəganata, ta payuta.

³ Nda ma tsa zdakatahudi zdidinŋ Lazglafta ka fimta ma slnani ya, ka yu ta mnay ŋa inda kaghuni ná, ma klaf dər wa ta ghəŋani ka sana skwi. Manda ya ta raku, ka dər wa ka klafkla tsi ta ghəŋani, ka gray nda slna zlghay nda ŋuduf ya vlaŋ Lazglafta. ⁴ Inda mndu ná, tsuhmbura vgha turtuk nzakwani, tsa vgha ya guli ná, nda ndəgha fawayha tida. Ka skwa turtuk a slna tsa fawayha ya guli wa. ⁵ Manda tsaya guli ná, nana ndəghata amu na ná, tsuhmbura vgha turtuk mu ma Kristi. Ka faway ka faway nzakwa inda na amu na guli. ⁶ Zdazda Lazglafta ta hudi ka

[‡] 11:34 Isaya 40:13. [§] 11:35 Ngha ta Ayuba 41:3.

dagamaftá slna ɲa magay mu manda ya kumaɲ tsi. Ka kla lwa gwadá Lazglafta vlaɲ Lazglafta ta mndu ya, ka kla tsi ta tsa lwi ya manda ya vlaɲ Lazglafta ta mbrakwa magay. ⁷ Ka hgaf ɲa maganatá slna ta mndu Lazglafta ta mndu ya, ka ndi'andi'a tsi ka magay. Ka tagha skwi ɲa mndu vlaɲ Lazglafta ta mbrakwa magay ta mndu ya, ka tagha tsi ɲa taɲ. ⁸ Ka vla mbraku ɲa mnduha vlaɲ Lazglafta ta mbrakwani ta sani ya, ka vla tsi ta tsa mbraku ya ɲa taɲ. Ka muvla vlaɲ Lazglafta ta mndu ya, ka vla tsi nda kwal kul tha madər mistani. Ka nzaku ka mali ta ghəɲa sanlaha vlaɲ Lazglafta ta mndu ya, ka nza tsi kwatskwats ma slnani. Ka tawa hidahida ta mndu vlaɲ Lazglafta ta sani ya, ka maga tsi nda rfu.

⁹ Hmətət ka kuni dɲuvustá vgha ghuni, ma magə kuni ta madɣwirmadɣwir. Ka husaghunahusa inda ghwadaka skwi. ɲafwa vgha ta skwi dina. ¹⁰ Manda zwanama ka kuni dɲuvustá vgha ghuni mataba ghuni. ɲavawaɲa ta tinlaghuta vlaɲtá glaku ta sani ta ghəɲa ghuni. ¹¹ Kwatskwats ka kuni, ma yadi kuni ta yadi, ufa ka vgha ghuni ka maga slna Mgham Yesu. ¹² Nzawanza nda rfu ma fata ghəɲa ghuni. Ksawaksa ta ɲuduf ma ghuya dɔɲwa. Ndi'awandi'a ka maga du'a ma zlaɲ kuni. ¹³ Dguvuswa dga ta skwa ghuni nda gwal zlghay nda ɲuduf ta pɔday. Tsu'awatsu'a ta matbay.

¹⁴ Dawawa tfawi ta ghəɲa gwal ta giri ɲa ghuni. Dawawa tfawi ta ghəɲa taɲ, ma ksi'i kuni ta həɲ. ¹⁵ Rfawarfa ta rfu kawadaga nda gwal ta rfu. Tawawatawa ta taw kawadaga nda gwal ta taw guli. ¹⁶ Hmətət ka kuni nzaku mataba ghuni sani nda sani. Ma zbə kuni ta gla ghəɲ. Magawamaga ta skwi ya ta nghə lu kul had hayhayani. Ma klaf kuni ta ghəɲa ghuni ka gwal nda sna ta inda skwi.

¹⁷ Ma vranam kuni ta ɲaslu nda ɲaslu ta mndu. Zbawa

maga skwi dina ta wa ira inda mnduha. ¹⁸ Ka ta magaku tsi ɲa nzata nda zɗaku nda inda mndu ná, magawamaga ta kɗavakta mbrakwa ghuni. ¹⁹ Zwanama ɗa, ma planam kaghuni ka ghɛɲa ghuni ta ɲasla mndu, zlanɲwazla ta ɓasa ɲudufa Lazglafta. Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «I'i dza'a planamtá mndu, i'i dza'a vranamta*,» ka Mgham Lazglafta mnata. ²⁰ Katək na, «ka ta kuzlanɲkuzla maya ta ghuma gha katsi, vlanɲvla ta skwi ɲa zay, vlanɲvla ta imi ɲa say. Ma tsa maganata gha mantša ya ná, nda nza manda skwi ta hanzanaghatá lanzɛɲa vu ka ta bɗəmani†.» ²¹ Ma zлана ka ta ghɛɲa gha ka gay ɲaslu ta mgham ta ghɛɲani. Katək ná, maga kagha ta skwi dina ɲa ɲraptá ɲaslu.

13

Sna gwada da ɲumna

¹ Ka hanɲhana inda mndu ta ghɛɲ mista ɲumna, kabga inda mndu ta ga mgham ná, Lazglafta ta vlanɲtá hɛɲ, Lazglafta ta fata ɲumna. ² Tsaya tama, mndu ta pgha ghɛɲ nda ɲumna ná, tɛɲanaftɛɲa ta ghɛɲ ta ghɛɲa zlahu ya fa Lazglafta. Mndu ta tɛɲanaftá ghɛɲani guli ná, dza'a klanakkla ta ɗanɲa ta ghɛɲani. ³ Haɗ gwal ta maga skwi dina ta zlɛɲa ɲumna wu, gwal ta maga ghwadaka skwi yeya ta zlɛɲay. Ta kumay ka ta kwal kul zlɛɲa ɲumna ki'e? Ala maga ta skwi dina, dza'a rfaghagha rfa. ⁴ Nda nza mnda ɲumna ka mnda maganatá slna ta Lazglafta ɲa kata kagha. Ala, ka ghwadaka skwi ta magə ka katsi, zlɛɲa, kabga ka bətbət a ta kla tsi ta budgwani wa. Ma tsa nzakwani ka mnda ksanatá slna ta Lazglafta ya ná, nda nza tsatsi ɲa maranɲtá ɓasa ɲudufa Lazglafta ɲa planamtá inda gwal ta maga ghwadaka skwi. ⁵ Tsaya tama ná, nda ra ka

* 12:19 Vrafta ta Zlahu 32:35. † 12:20 Ngha ta Mahdihi 25:21-22.

hanaganatá ghəŋ mistani. Ta ghəŋa zləŋa ghuya đarŋwa yeya a wu, ta đaslay dər amu ma ghəŋa mu.

⁶ Tsaya ta kəl dər kaghuni ka pla dzumna. Tsa gwal ta ts kay ya guli ná, Lazglafta ta pghatá həŋ ŋa magay tarŋ ta tsa slna ya đina. ⁷ Vlarŋwavla ta inda tsa mnduha ya ta skwi ta rarŋta həŋ: Plawa dzumna ŋa gwal ta tska dzumna, plawa dzumna huzla ŋa gwal ta tska dzumna huzla. Zləŋawazləŋa ta gwal ta raku ka zləŋay ghuni, vlarŋwavla ta glaku ta gwal ta raku ka vlarŋta ghuni ta glaku ta həŋ.

Dva mnda səla

⁸ Ma nzaf dməŋa mndu ta kaghuni. Ba dməŋa đvutá sani nda sani yeya katsi gđavata. Mndu ta đvutá mnduha ná, snasna ta inda zlahu. ⁹ Tsa zlahuha ya na: Yaha da hliri, yaha ka da dzatá mndu, yaha ka da ghali, yaha ka da hara'utiri, nda inda pđakwa sanlaha ya ná, nda gwagwa həŋ ma tsa gwadá ta mnay kazlay: Đvuđva ta mnda səla manda va ghəŋa gha* kə'a ya. ¹⁰ Had đvu ta maga ghwadaka skwi ŋa mndu wa. Đvu ta dzanaghata ghəŋa zlahu.

Nzata hzleŋa ka kzla sagha Kristi

¹¹ Ŋavawaŋa, kabga nda sna kaghuni ta na fitik mida lu gitana na. Fitika sli'afta ghuni ta hani nana. Kəl yu ka mnay mant sa ya na: Mal ndanana ndusavamata mbaku, ka ya ma fitika zlgħafta mu. ¹² Nda dga rvidik, ndusa tsadakwa vli. Slurtiŋmaslurta ta slna grusl, ka pghavata mu ta huzla vulu ta nghanatá tsuwadək. ¹³ Nzamanza ta nzaku ya ta raku manda skwi gifitik. Zluŋmazla ta mblitá skwi nda ghuyaku. Zluŋmazla ta sli'iŋsli'iŋ nda hliri. Zluŋmazla ta zlərdawi nda draku. ¹⁴ Sudavawa suda

* 13:9 Ngha ta Sabi 20:13-17 nda Vrafta ta Zlahu 5:17-21 nda Zlahu 19:18.

ta Mgham Yesu Kristi. Ma laghu kuni hamta ghəŋ ka maga skwi ta zǝǝganata slu'uvgha.

14

Ma laghu kuni tsa guma ta mndu

¹ Tsu'awatsu'a ta mndu ya nda hta mbrakwani ma zlgħay nda ŋuduf, ma vzə kuni ta rutsak ta skwi ya ta ndanu tsi. ² Inda skwi, ta zay yu, ka sani ma ŋani ma zlgħay nda ŋuduf. Ama mndu ya nda hta zlgħay nda ŋudufani ya guli ná, masu'ata yeya ŋani ta zay. ³ Ma thə mndu ta za inda skwi kazlay: Wa kagha na kə'a nda mndu kul had ta zay. Ma tsə mndu kul zay ta guma ta ghəŋa mndu ta zay guli, kabga tsu'aftsu'a Lazglafta. ⁴ Wa kagha ŋa tsay kagha ta guma ta kwalva sana mndu? Ka nda slada tsa mndu ya, ka nda zləm̄ba a tsi, nghanatá dajahəgani tsaya. Zləm̄buta a wu, kabga mamu Mgham Yesu nda mbrakwa hinistá dzvu.

⁵ Mal ya fitik ya ka hamata sana fitikha, ka sani ta ndanay. Ka skwa turtuk həŋ, ka sani nda ŋani. Dina ka snarŋta dər wa ta graftá skwi ya ta ndanu tsi. ⁶ Ma tsa mndu ta daganaptá ya má, ŋa Mgham Yesu ta maga tsi. Tsa mndu ta za inda skwi ya, ŋa Mgham Yesu ta maga tsi, kabga ta rfanagharfa ta Lazglafta ta ghəŋani. Mndu kul za inda tsa skwiha ya, ŋa Mgham Yesu ta maga tsatsi guli, ta rfay tsatsi guli ta Lazglafta. ⁷ Had mndu mataba amu ta nzaku nda hafu ka ŋa ghəŋani wa, had mndu ta mtaku ka ŋa ghəŋani guli wa. ⁸ Ka ta nzaku mu nda hafu ná, ka ŋa Mgham Yesu ta nzakwa mu. Ka ta mtaku mu, ka ŋa Mgham Yesu ta mtakwa mu. Dər tata nzaku mu nda hafu, dər mtumta mu, ŋa Mgham Yesu mu. ⁹ Kristi ná, mtumta ka vragaptá tsi nda hafu ŋa nzanaghata ta ghəŋa gwal nda rwa nda gwal nda hafu tani. ¹⁰ Kagha tama, kabgawu ta kəl kagha ka tsa guma ta ghəŋa zwanama gha? Kagha guli!

Kabgawu ta kəl kagha ka mnay i wa kagha na, ka'a nda zwanjama gha na? Wya dza'a laghala inda amu demdem ta kəma Lazglafta ɲa tsamaghatani ta guma. ¹¹ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na:

«Ka i'i Lazglafta hafu ta mnaghunata,
dza'a saghasa inda mndu tsəlbata ta kəma da.

Inda taɲ dza'a mnay həɲ nda wa taɲ kazlay: I'i Lazglafta*
ka'a.»

¹² Mantsa ya tama ná, inda amu dza'a mnay mu nda wa mu ta skwi ya maga mu ɲa Lazglafta.

Dina a zləmbiɲtá zwanjama wa

¹³ Ma tsəglə mu ta guma ta ghəɲa sani nda sani mataba mu. Katək ná, dīna ka ndanay dər wa kazlay: Yaha yu da nzakway ka skwa tuthun da zləmbiɲtá yu ta zwanjama da kə'a. ¹⁴ Ma ndi'atá vgha da nda Yesu Kristi ná, nda sna yu tsidid kazlay: Haɗ sana skwi kul ghuɓaku wu kə'a. Ama nda nza tsa skwi ya kul ghuɓaku ka ɲa mndu ta klafta ka skwi kul ghuɓaku. ¹⁵ Ala, ka ma skwa zay ta zə ka dəmanafɲa ka ta ɲudufa zwanjama gha katsi, dɲu a ka nda tsa wa. Ma zləmbiɲ ka ta zwanjama gha nda ma skwa zay ya ta zə ka, kabga mtumta Kristi ta ghəɲa tsatsi guli. ¹⁶ Yaha tsa skwi klaf kagha ka skwi dīna da kagha ya da nzakway ka skwi ɲa raza kagha. ¹⁷ Tsaya ná, nza a ga mghama Lazglafta ka gwada ta skwi ɲa zay nda za, nda gwada ta skwi ɲa say nda sa wa. Nda nza ɲa gwada ta nzaku tɲukwa, nda zɲaku, nda ya nda nzaku nda rfu nda ma Sulkum nda ghuɓa. ¹⁸ Ka mantsa ya ka mndu maga slna Yesu Kristi katsi ná, dza'a zɲəganazɲa ta Lazglafta, dza'a rfay mnduha guli.

¹⁹ Mantsa ya tama ná, ɲavamaɲa ka zba skwi ya dza'a klaktá zɲaku nda ya ɲa ɲla guyatá ghəɲa mu. ²⁰ Ma

* 14:11 Ngha ta Isaya 45:23.

badziŋ ka ta magatá slna Lazglafta nda gwada ta skwa zay. Kahwathwatani ná, had sana skwi ŋa zay nda za kul ghubaku wa. Ala, ka si dza'a zləmbiŋzləmba tsa skwa zay ya ta zwanjama gha katsi, Zlanzla, ma zə ka. ²¹ Skwi ta raku ná, zlanzla ta maga skwi ya dza'a zləmbiŋtá zwanjama gha. Dər za slu'i tsi, dər sa ima inabi tsi, ka dər nahgani tsi. ²² Inda skwi ya graf kagha, ŋamŋa gha ma ghəŋa gha, mataba kagha nda Lazglafta gha tsa. Mndu ya ta kuratá maga skwi dīna kul dgaŋtá ghəŋ ta ghəŋani ná, rfu da tsa mndu ya. ²³ Ama mndu ta dga ghəŋ ta ghəŋa skwi ya ta zə tsi ná, ksuxa guma Lazglafta ta tsa mndu ya, kabga sladaf a ta skwi ya snaŋ tsi wa. Inda skwi ya ta magə lu nda dga ghəŋ ná, dmaku ta magə lu.

15

Ksa sadā Kristi

¹ Na amu nda mbra ma zlghay nda ŋuduf na ná, katanjma kata ta gwal nda hta mbrakwa taŋ. Ma laghu mu da zba skwi ta zdəgamata. ² Magamamaga ta skwi ta zdəganatá mnda səla ŋa katanjta həŋ ŋa ŋlakwa taŋ ma zlghay nda ŋuduf. ³ Kristi ná, zbaŋ a tsatsi ta skwi ya ta zdəganata wa. Ama manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na: «Tsa razu ta razu mnduha ta kagha ya ná, ta i'i dədəfta tsi*,» ka'a. ⁴ Tsaw inda skwi ya vindaf lu ma deftera Lazglafta manda ghalya ná, vindafvinda lu ŋa gunamatá sləməŋ, kada nzakwa mu nda fata ghəŋ ta Lazglafta, ma lba ŋuduf nda ksa ŋuduf ya ta mnamata gwada Lazglafta. ⁵ Ka vlaghunavla Lazglafta lba ŋuduf ŋa mndu nda ksa ŋuduf ŋa mndu ta nzaku nda dzratawi mataba ghuni nda ma ksay ghuni ta sadā Yesu Kristi. ⁶ Mantsa ya, ŋa zləzlvay ghuni nda ŋuduf turtuk, nda lwi turtuk guli, ta Lazglafta Dani ma Mghama mu Yesu Kristi.

* 15:3 Ngha ta Zabura 69:10.

Ŋa inda mndu na Lfida Gwada

⁷ Kasuvuswakasa ta vgha tama sani nda sani, ŋa vlarjtá glaku ta Lazglafta, manda ya kasuvə Kristi ta vgha nda kaghuni ya. ⁸ Ka yu ta mnaghunata ná, sasa Yesu Kristi maganatá slna ta la Yahuda ŋa maranantá həŋ kazlay: Tdukwa Lazglafta kə'a, ŋa dzanaghatá ghəŋa skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ ta dzidzíha tar. ⁹ Sasa guli ŋa zləzlway gwal kul nzakway ka la Yahuda ta Lazglafta ta ghəŋa tawa hidahidani manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

tsaya dza'a kəl yu ka zləzlva hga gha mataba gwal kul
nzakway ka la Yahuda,

ŋa fay da ta laha vla glaku ŋa hga gha† kə'a ya.

¹⁰ Ka gwada Lazglafta mnata guli na:

«Kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda,
gwafwagwa ta rfu kawadaga nda mnduha Lazglafta‡,»
ka'a.

¹¹ Ka'a mnata guli na:

«Inda kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda,
zləzlva Mgham Lazglafta.

Ka zləzlva inda mndəra mndu ta Lazglafta§,» ka'a.

¹² Ka anabi Isaya nda ŋani guli na:

«Dza'a sabsa zivir ma mndəra Yesay,
ŋa gayni ta Mgham ta ghəŋa la Grek,
ŋa nzakwa la Grek nda fatá ghəŋ tida*,» ka'a.

¹³ Lazglafta ná, Lazglafta ta vla faftá ghəŋ ya. Ka vlaghunavla tsi ta rfu nda zdaku ma zlghay ghuni nda ŋuduf, kada nzata kuni nda fata ghəŋ nda ma mbrakwa Sulkum nda ghuba.

† 15:9 Ngha ta 2 Samuyel 22:50 nda Zabura 18:50. ‡ 15:10 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 32:43. § 15:11 Ngha ta Zabura 117:1. * 15:12 Ngha ta Isaya 11:10.

Pwal ná, kwalva Kristi ya

¹⁴ Zwanama da, grafgra i'i kaghəŋa da kazlay: Nda fa vgha ghuni ŋa maga skwi dina, nda sna kuni ta inda skwi ya nda ra ka sŋaŋta, nda sna kuni ta tva vluvta hidaku ka'a. ¹⁵ Aŋ mndani, ma na defteri vindaghunaf yu na ná, dvaghunagha dva yu ma sana vliha taghəŋa sana skwiha ŋa havakta ghuni. Kəl yu ka mnaghunata mantsa ya ná, kabga zdifinza Lazglafta ta hudi, ¹⁶ ka fafta i'i ka kwalva Yesu Kristi mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ka faghuta tsi ta i'i ŋa mna Lfida Gwadani, ŋa nuta gwal kul nzakway ka la Yahuda ka skwi vlay lu ta zdəganata Lazglafta. Sulkum nda ghuba ta nanafta tsa skwi ya vla lu ya ka skwi ta ranja Lazglafta. ¹⁷ Tsaya tama ná, ta ghubay yu ta ghəŋa da ma Yesu Kristi, ta ghəŋa slna Lazglafta ya maga yu. ¹⁸ Had yu ta walaŋta mna sana skwi, ka ya maga Kristi nda ma i'i a tsi wa. Nda ma i'i hlakta tsi ta gwal kul nzakway ka la Yahuda ŋa nzakwa tan ka gwal snanata gwada ta Lazglafta. Nda nza nda ma gwada da, nda nza nda ma slnaha da. ¹⁹ Nda ya nda ma mazəzməha nda mandərmimiha, nda mbrakwa Sulkuma Lazglafta magata tsi. Zlraf ma luwa Ursalima yu ta tuza tsa Lfida Gwada ta Kristi ya ka laghwi dikw ta hadika Iliri. ²⁰ Ma vli ya ta kul sŋaŋta mnduha ta gwada ta Kristi yeya kumta maya da ta mna Lfida Gwada kada kwala yu ta magay ta thata ŋa sana mndu ta magata. ²¹ Mantsa ya vindafta lu ma deftera Lazglafta kazlay:

«Dza'a nghangha gwal ta kul walaŋta lu ta mnananta gwada tida ta həŋ.

Dza'a sŋaŋsna gwal ta kul walaŋta lu ta snanamtat həŋ guli ka'a.»

Gwada Pwal ta ghəŋa sli'ani da Ruma

† 15:21 Ngha ta Isaya 52:15.

²² Tsaya skwi ta pyaftá i'i ka labə da kaghuni. ²³ Ndanana tama ná, kdirjkdá yu ta slna dá ma tsa luwaha ya. Nda kda fitika dvafta dá ta lagha da kaghuni. ²⁴ Ta labə yu ka dza'a ta hadika Ispay ya ná, dza'a laghala yu da nzdavata da kaghuni, ɲa sli'afta dá hada ka dza'a, ɲa katihata ghuni. ²⁵ Ndanana karaku ná, nda sli'a yu da luwa Ursalima. Ta klanťá katu ya katanɲ lu ta mnduha Lazglafta hada yu, ²⁶ kabga gwal zlgħay nda ɲuduf ta hadika Mekaduniya nda ya ta hadika Akaya ná, kurakura hahəɲ kaghəɲa taɲ ta tskaftá skwi ɲa katanťá gwal ka pďu mataba mnduha Lazglafta ma luwa Ursalima. ²⁷ Hahəɲ kaghəɲa taɲ ta kurata katanťá həɲ. Aɲ mndani, ka dməɲ nzakwani má ta həɲ kabga katanťkata la Yahuda ta gwal kul nzakway ka la Yahuda nda mutsaftá tfawi ma Sulkuma Lazglafta. Mantsa ya guli ná, nda ra ka katanťta gwal kul nzakway ka la Yahuda ta hahəɲ nda skwiha ma ghəɲa hadik ta htagħuta da həɲ. ²⁸ Dgata dá ta vgha nda tsa skwi ya, grafgra yu kazlay: Lamla tsa skwi tsghanaf lu ta həɲ ya da dzva taɲ kə'a ya, sli'afta dá tsa ka dza'a ta hadika Ispay, ɲa lagha dá nda da kaghuni. ²⁹ Nda sna yu kazlay: Ma tsa lagha dza'a lagha yu da kaghuni ya ná, dza'a lagha nda tfatawa Kristi katakata yu da kaghuni kə'a.

³⁰ Zwanama dá, ma nzakwa ndi'atá vgha mu ma Yesu Kristi nda ya ma đvu ya ta vlamata Sulkum ná, ta ndəba dzvu yu da kaghuni ɲavawa ɲa kawadaga nda i'i ma maga du'a da Lazglafta ɲa katihata. ³¹ Magawa du'a da Lazglafta kada ndapta yu ma dzva gwal kul snanťá Yesu ta hadika Zudiya, nda ya ɲa tsu'afta mnduha ma Ursalima nda rfu ta na katu ta klə yu ɲa taɲ na. ³² Mantsa ya tama, kata kumay Lazglafta, dza'a bhadagħabha yu nda rfu da kaghuni, ɲa mbi'apta dá ta vgha da kaghuni. ³³ Ka nza Lazglafta ta vla zdaku kawadaga nda kaghuni demdem. Ka nza tsi mantsa ya.

16

Ga zgwa Pwal

¹ Ta kumay yu ta sraŋta ghuni ta mukuma mu Fabe. Slna Lazglafta ta magə tsi ma luwa Saŋkre. ² Ka ƆhadaghaƆha tsi da kaghuni, ka tsu'afra kuni manda ya ta raŋta mnduha Lazglafta. Ka katarŋta kuni ma skwi ya zbaŋ tsi ta katarŋta ghuni. Tsatsi guli ná, dagala mnduha katana tsi, katihakata ta vərda i'i kaghəŋa da guli.

³ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Priskila nda Akilas ta nzakway ka gwal ta ksə ŋni ta slna Yesu Kristi kawadaga nda həŋ ya. ⁴ Kərdakərda htsiŋa taŋ mista da, ŋa mbadiftá i'i. I'i nda ghəŋa da yeya a ta rfa həŋ wu, nduk nda inda gwal kul nzakway ka la Yahuda ta nzakway ka Igliz ta rfa həŋ. ⁵ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Igliz ta tska vgha ga taŋ ka maga du'a ya. Ka ganaghata kuni ta zgu ta Ipayneta gra da teged teged. Tsatsi taŋtaŋa mndu ta zlghaftá Kristi ta hadika Asiya. ⁶ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Mari ta dzata vghani ka maga slna ŋa ghuni ya. ⁷ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Adranikus nda Zuniyas, ta nzakway ka la ini. Si kawadaga ŋni nda həŋ ma gamak. Mal tsa hahəŋ ya sraŋ lu mataba gwal ghunay. Tiŋəl hahəŋ ta zlghaftá Kristi ka i'i.

⁸ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Ampliyas, gra da tegedteged ma ndi'atá vgha nda Mghama mu. ⁹ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Urbeŋ gratá ksa slna mu ma Kristi nda Stasis gra da tegedteged guli. ¹⁰ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Apeles ta maraŋtá ndi'ata vghani ta Kristi. Ka ganaghata kuni ta zgu ta gwal ma həga ga Aristabul. ¹¹ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Hirudiyəŋ la ini, ganagha kuni guli ta zgu ta mnduha Lazglafta ga Narsis. ¹² Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Trifene nda Trifwaz, ta fata ghəŋa taŋ tərdehw ka maga slna Lazglafta ya. Ka ganaghata kuni ta zgu ta Persida magra da teged teged,

ta ɲavata tərdehw ka maga slna Lazglafta guli ya. ¹³ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Rufus ta nzakway ka mndu snava hgani ma gwadā Lazglafta ya. Ganagha kuni guli ta zgu ta mani ta klaftá i'i manda zwanani ya. ¹⁴ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Asiŋkrita nda Fligwana, nda Hermes, nda Patrubas, nda Hermas, nda pɔakwa zwanama kawadaga nda həŋ ya. ¹⁵ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Faluluka nda Zuliya, nda i Nere nda mukumani, nda Ulimpa, nda inda mnduha Lazglafta kawadaga nda həŋ ya.

¹⁶ Ka gaguvta kuni ta zgu va huɖukhuɖuk ta həŋ. Ta ga zgu inda Igliz ma Kristi ɲa ghuni guli.

Dasuwa ka kuni, ka Pwal

¹⁷ Zwanama ɗa, wyawa dzvu, ɗaswa ka kuni nda gwal ta kladamtá daga vgha da taba ghuni ya, nda nza həŋ ka tuthun, ta irna həŋ nda tsa tagha skwi taghaf kuni ya, tsaghwa vgha nda həŋ. ¹⁸ Mndərga tsa mnduha ya ná, maganatá slna ta Kristi Mghama mu a ta magə həŋ ɗekɗek wu, ɲa huɗa taŋ ta maga həŋ ta slna. Hlemem ka həŋ ta magaku. Ta gatutawi, ka nana gwal kul snarjta dgata skwi ɗina nda ya kul ɗinaku həŋ. ¹⁹ Kaghuni ná, nda sna inda gwal zlghay nda ɲuɗuf ya ka kuni snatá gwadā Mghama mu. Ta rfu yu katakata ta ghəŋa kaghuni nda tsaya. Ta kumay yu ta nzakwa ghuni nda difla maga skwi ɗina. Ka nzata kuni sudek kul maga ghwadaka skwi. ²⁰ Lazglafta ná, tsatsi ta vla ɗɗaku, dza'a gi hu'anaphu'a ta halaway, ɲa vlaghunatani ta mbraku ta ghəŋani. Ka nza ɗɗakatahuɗa Mghama mu Yesu kawadaga nda kaghuni.

²¹ Ta ga zgu Timute gra ta ksa slna ɗa guli ɲa ghuni. Ta ga zgu la ini, i Lukiyus nda Yasuŋ nda Susipata guli ɲa ghuni.

²² Ta ga zgu i'i Tirtiyus ta vindaftá na defteri na guli ɲa ghuni ma hga Mghama mu.

²³ Ta ga zgu Gayus ta nzaku yu ga taŋ ya ŋa ghuni. Ta tskə ga taŋ inda Igliz guli ta vgha. Ta ga zgu Iраста mnda ŋanatá tseda luwa ŋa ghuni. Ta gay zwanama mu Kartus guli ta zgu ŋa ghuni.

[²⁴ Ka nza zɔakatahuda Mghama mu Yesu Kristi nda inda kaghuni demdem.]

Ŋa Lazglafta turtukwani glaku

²⁵ Ŋa Lazglafta glaku! Lavinlava ta dihaghunata manda va ya ta mnə Lfida Gwada, ya ta mnə yu ta ghəŋa Yesu Kristi ya. Tsa Lfida Gwada ya ná, skwi si nda difa ya daga ghalya, zlagigij lu. ²⁶ Ndanana ná, sabsa ta dabi nda ma vindi ya vindaf la anabi, manda va ya mna Lazglafta ŋa kdekedzerj guli, ka snanamtá lu ta inda mndəra mndu ŋa snata taŋ ta gwadani ma zlghafta taŋ.

²⁷ Ŋa Lazglafta glaku! Da tsatsi turtukwani difil nda ma Yesu Kristi, ŋa kdekedzerj! Amin.

Deftera Lfića Dzratawi New Testament in Hdi

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hdi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hdi

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

